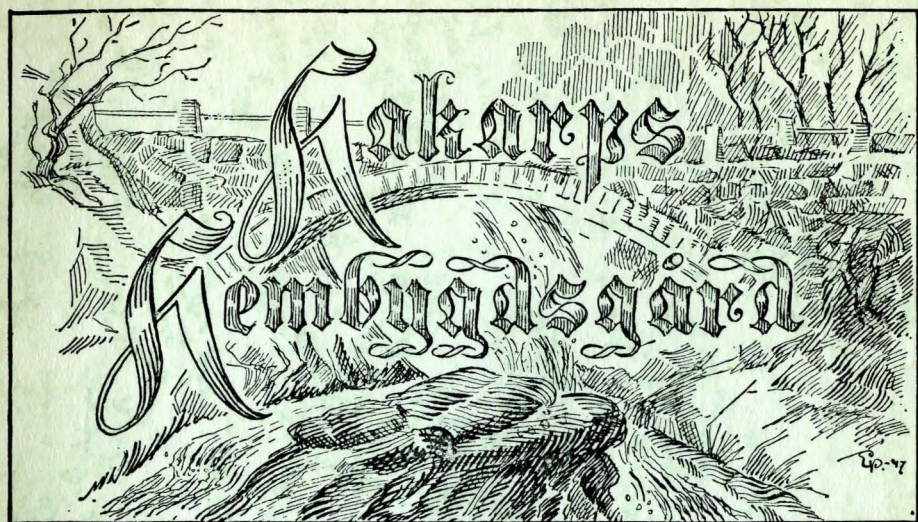

Krönika 1953

HAKARPS HEMBYGDSGÅRD

Krönika 1953

HUSKVARNA 1954
M. RYDHEIMS TRYCKERI

*K*rönikan utkommer i år med sin 7:e årgång. Som komplettering av doktor P. G. Vejdes historik över Bråneryd kommer en beskrivning på torp och backstugor under det gamla säteriet. Några bilder ur skolans historia får en något fullständigare skildring från 1800-talet och minnen från upplevelser vid ett besök i en torpstuga på 1870-talet lämnas, och slutligen meddelas om ett märkligt fornfynd i socknen.

Till annonsörer och bidragsgivare frambäres ett varmt tack.

HAKARPS HEMBYGDSGÅRD

Redaktionen

Årsberättelse 1953

Årsmötet hölls på Klippan den 21 mars. Sekreteraren i K. F. U. M. Pelle Hultman berättade om en sommarresa i Sydeuropa.

Den 14 maj, Kristi himmelsfärdsdag, företogs av ett 40-tal medlemmar den traditionella sockenvandringen — den 10:e i ordningen. Med buss gick färden till Bockamålen där vandringen började under Ivar Meurlings ledning. På den gamla ödevägen mot nordväst förbi Björnstorp och Stutstorp vandrade man in i den rofyllda skogen där uppehåll gjordes vid ett och annat ödetorp och nu försvunna backstugor där skräddare Samuelsson en gång bodde. Här passade man på att låta den medförda matsäcken sig väl smaka. Så fortsatte man fram till Kämparp och Amarp där buss mötte och tog hand om de belåtna sockenvandran.

Den 30 aug. företogs en resa till Göteborg med 38 deltagare. Färden gick med buss över Jönköping mot Ulricehamn. Under resan lämnade Lennart Söderqvist några historiska uppgifter om platser som passerades. Efter ett kort uppehåll i Ulricehamn stannade man i närheten av Hultaforss för morgonmål. Här mötte resenärerna Huskvarna Gille från Göteborg. Gillet var på utflykt mot norr. I Göteborg togs sällskapet om hand av direktör Josef Eklöf, under vars utmärkta ciceronskap en 4 timmars rundtur avverkades. Efter middag på restaurang Guldheden, företogs en rundtur i hamnen. Slutligen besöktes Liseberg och så var man redo för hemfärd kl. 7.00.

Under året har en omfattande reparation företagits på Klinten. I stugan har nytt golv inlagts i ett rum och en av den öppna spisarna har byggts om. Yttertaket har omlagts och försetts med nytt tegel och byggnaden har målats utvändigt. Inre målningen skall ske snarast möjligt. Arbetena har hittills kostat 1600:— kronor. Under året har det skymmande buskaget och en del träd röjts undan nedanför översta bron vid Ädalsvägen, varigenom utsikten över fallet blivit fri.

Krönikan för 1952 har tryckts i 500 ex. och rönt en livlig efterfrågan.

Medlemsantalet var vid årsskiftet 226 st. Styrelsen har under året haft tre sammanträden. Den har bestått av Gunnar Hakeman ordf., Ivar Meurling v. ordförande, Lennart Söderqvist sekr., Eskil Lago kassör, Ingrid Forsström, Lennart Magnusson och Ivar Lundsten. Suppl. har varit John Andersson, Sune Söderqvist och Martin Fagerlund. Revisorer har varit Herman Apelqvist och Bror Thunberg.

Kassans ställning 31/12 1953

Inkomster.

Behållning från 1952	7121: 23
Årsavgifter	645: —
Kommunalt anslag	500: —
Inkomst av krönikan	728: 10
Inkomster av resor	609: —
Ränta	159: 51
Diverse inkomster	63: 60
	Kronor 9826: 44

Utgifter

Utgifter för krönikan	1222: 60
Rep. av Klinten	1611: 79
Resor	550: 00
Annonser	72: 96
Skrivmat. o. porto	49: 20
Insatt å giro	90: 23
Diverse utgifter	165: —
Behållning till 1954	
Kontant	838: 52
I bank	5226: 14
	Kronor 9826: 44

Styrelsen .

Hakarps församling

hade vid 1953 års utgång 2728 invånare, varav 1382 män och 1346 kvinnor. Genom minskat antal inflyttade och ökat utflyttningstal har befolkningssiffran sjunkit med 46. Till församlingen har 106 personer inflyttat från stadsförsamling, 84 från landsförsamling och 6 från utlandet, under det att 152 personer utflyttat till stadsförsamling, 90 till landsförsamling, 23 till utlandet samt en överförs till boken över obefintliga. Födelsesiffran var 52, varav 24 gossar och 28 flickor, och antalet döda 14 män och 14 kvinnor. Äldst i församlingen där fru Emma Kristina Ljung, f. Johansdotter, Broholm, född den 25 maj 1861.

Följande barn äro

Födda 1953.

2/I	Rolf Gösta Kennet Zander, Hjärtporp
11/I	Kristina Elisabet Brobeck, Brunnstorp
22/I	Pär Torbjörn Forsberg, Carlfors
28/I	Thomas Carl Artur Pettersson, Trekanten, Stensholm

- 1/2 Blitt-Lis Iréne Svensson, Fagerbergsv. 3
 3/2 Lena Elisabet Larsson, Fyrkanten, Stensholm
 17/2 Monica Kerstin Viktoria Svensson, Ädalsvägen 75
 23/2 Kurt Roland Berglund, Stensholm
 24/2 Monika Eva Maria Johansson, Lugnet
 1/3 Lars Roland Nilsson, Fagerängsgatan 5
 10/3 Kerstin Ingrid Elisabet Ekelund, Annedal
 15/3 Anita Margareta Christianssen, Ebbes
 17/3 Åke Erling Persson, Skogslund, Ebbes
 23/3 Viola Linnéa Karlsson, Bjursbäcken
 24/3 Eva Annika Mårtendal, Carlfors
 26/3 Ann-Mari Kristina Junsten, Solhöjden, Ebbes
 2/4 Ann-Britt Linnéa Väljamets, Åbo, Stensholm
 12/4 Annette Rose-Marie Gajdas, Fyrkanten, Stensholm
 14/4 Benty Olsson, Skolgatan 1, Fagerslätt
 30/4 Ulla Ann-Charlotte Mariann Rogestam, Backdala, Ebbes
 7/5 Siv Gun Monika Johansson, Ringvägen 8
 18/5 Eira Catharina Snöberg, Fagerbergsv. 4
 20/5 Lennart Sven Oskar Johansson, Skogsglántan, Ebbes
 10/6 Annika Elisabet Gustafsson, Bråneryd
 11/6 Bengt Torgny Lennart Pettersson, Ringvägen 8
 17/6 Lars Vejne Ragnar Andersson, Slögestorp
 27/6 Gun Margareta Abrahamsson,, Hjärttorp
 3/7 Inger Elisabeth Johansson, Fagerslätt
 4/8 Maj Kerstin Britt-Marie Johansson, Hagagatan 4
 13/8 Britt-Inger Elisabet Alzén, Hotellet, Stensholm
 23/8 Janet Viveka Andersson, Stensholm
 28/8 Tord Albin Franz Reimar, Jutevägen 2
 5/9 Jan Anders Georg Svensson, Stiftelsen, Stensholm
 6/9 Tomas Axel Gustavsson, Fagerbergsvägen 6
 12/9 Per Lennart Persson Johansson, Ringvägen 8
 22/9 Alf Bengt Tunstedt, Berghaga 8
 30/9 Gerd Anna Karin Vall, Fyrkanten, Stensholm
 1/10 Sten Valter Bergström, Ebbes
 4/10 Marit Ilona Päivikki Kintonen, Björkelund, Ebbes
 11/10 Rose Marie Tiik, Smedstorpsgratan 5
 14/10 Markko Tapani Riuttanen, Bergdala, Ebbes
 29/10 Sven Sonny Vincent Karlsson, Norra Klevaliden
 24/10 Marita Ingegerd Stålnknapp, Ängen, Stensholm
 2/11 Bo Gunnar Roger Sagemar, Anneberg
 9/11 Bengt Karl Uno Larsson, Solviken, Stensholm
 19/11 Lisbeth Margareta Johansson, Bäckaskog, Ebbes
 3/12 Frans Ivar Stellan Karlsson, Stensholm

- 11/12 Anders Jan-Olov Karlsson, Fyrkanten, Stensholm
 12/12 Lisbeth Kalli Birgitta Eriksson, Ingelycke
 12/12 Marianne Linnéa Johansson, Fyrkanten, Stensholm

Konfirmerade 1953.

- 28/3 i Sofiakyrkan, Jönköping:
 Jan Andrew Malcolm, Varpehus, Brunstorp.
- 11/4 i Lungsunds kyrka, Värmland:
 Sven Anders Björklund, Carlfors.
- 13/5 i Huskvarna kyrka:
 Astrid Irene Lövström, Berghaga 11, Bråneryd.
 Bo Åke Bertil Thörnmo, Brunstorp.
- 16/5 i Huskvarna kyrka:
 Barbro Kerstin Viola Engelbert, Brunstorp.
- 24/5 i Hakarps kyrka:
 Ann-Britt Johansson, Egnahemsvägen 19.
 Gunborg Monika Kristina Svensson, Egnahemsvägen 8.
 Sinikka Gunnel Margareta Eriksson, Gunnestorp.
 Gunvor Linnéa Eriksson, Hakarps prästgård.
 Laila Margareta Lövinger, Hakarps prästgård.
 Elsa Ingbritt Elisabet Green, Hulustorp.
 Inger Judit Birgitta Rundqvist, Filadelfia, Stensholm.
 Gunnel Jenny Margareta Lönn, Hagby, Ebbes.
 Anita Mariann Lundberg, Åshamra,
 Anita Birgitta Johansson, Dalby, Ebbes
 Ulla Monika Viola Karlsson, Slätten, Stensholm.
 Kersti Gunvi Larsson, Solviken, Stensholm.
 Gerd Rigmor Margareta Hjort, Ådalsvägen 57.
 Herbert Ola Natanael Hjalmarsson, Fagerängsgatan 2.
 Rolf Kenneth Andersson, Skolgatan 3.
 Karl Åke Gustafsson, Smedstorpsgratan 15.
 Bo Gunnar Elmgren, Nyhem, Ingelycke.
 Georg Arnold Valdemar Andersson, Tyskängen, Petersberg.
 Lars Åke Johansson, Stora Ekeberg.
 Bo Roland Nestor, Bergkulla, Ebbes.
 Karl Roland Charles Svensson, Kristiansborg, Petersberg.
 Per Olof Höglund, Dalhem.
 Per Ulf Oskar Björkman, Björkåkra, Ebbes.
 Erik Allan Wallin, Ramsäter, Stensholm.
 Ralf Torsten Luis Andersson, Tallskogen, Ebbes.
- 30/5 i Huskvarna kyrka:
 Gerd Inger Eriksson, Ekhem, Brunstorp.

Ingångna äktenskap 1953.

- Ture Martin Henry Johansson, Ringvägen 8, och
Leokadia Kaczmarek, Ringvägen 8
- Göte Erik Gunnar Johansson, Huskvarna, och
Göta Signe Elisabet Moberg, Fagerslätt 1.17
- Rune Holger Evert Löfgren, Huskvarna, och
Ingrid Berglund, Berghaga 10
- Torsten Bertil Sigvard Classon, Jönköping, och
Karin Iréne Sandberg, Björkgården, Stensholm
- Gösta Ragnar Ekblom, Stensholm, och
Anna Lisa Sonja Ljunggren, Stensholm
- John Ingvar Johansson, Lekeryd, och
Eivor Birgitta Pettersson, Hakarps säteri
- Holger Gunnar Vilhelm Emanuelsson, Jönköping, och
Sara Brita Maria Knuthsson, Smedstorpsgatan 39
- Lars Albin Johannes Reimar, Ämål, och
Albine Prager, Stensholm
- Nils Paul Evert Larson, Skärstad, och
Ing-Britt Maria Hallkvist, Ebbes
- Stig Karl Sigvard Stålnapp, Stensholm, och
Ulla Ingegerd Svensson, Eriksberg, Ebbes
- Erik Simon Filip Augustsson, Arvidstorp, och
Julia Gunborg Elisabet Holmqvist, Hakarp
- Kurt Einar Bender, Huskvarna, och
Margit Ingegerd Anna-Greta Strömberg, Stensholm
- Nils Gustav Gram Landergren, Jönköping, och
Ingegerd Birgitta Christina Fredriksdotter af Klercker, Stensholm
- Axel Göran Vilhelm Gustavsson, Huskvarna, och
Karin Maj-Britt Viola Johansson, Fagerslätt
- Stig Ebbe Göran Ernst, Ljungarum, och
Gullvi Hanna Marianne Malmros, Fagerslätt
- Sven Arne Hilmer Johansson, Huskvarna, och
Eivor Linnea Johansson, Rosenholm, Ebbes
- Oskar Göte Vall, Fagerslätt, och
Ruth Victoria Zander, Fagerslätt
- Erik Gustav Bergström, Stensholm, och
Anna Gärd Persson, Stensholm
- Ivar Alexius Gustavsson, Backamålen, och
Valborg Johanna Ottilia Eriksson, Bockamålen
- Nils Paul Thure, Stensholm, och
Iris Maria Danielsson, Stockaryd
- Kurt Ingemar Hugosson, Nordskogen, och
Mona Margit Nord, Vetlanda

Tage Knut Uno Hassel, Petersberg, och
 Margit Elna Viola Pettersson, Vättersnäs
 Sven Sten Erik Björk, Fagerslätt, och
 Anna Evy Elisabeth Larsson, Gisebo
 Arvid Henrik Romedahl, Brunnstorp, och
 Astrid Johanna Eugenia Wennberg, Falkenberg
 Fritz Herman Kornman, Carlfors, och
 Ilse Margot Lischack, Jönköping
 Stig Göran Bertil Svensson, Sörskogen, och
 Margot Inger Hedberg, Jönköping
 Lars-Olof Samuel Ekblom, Ebbes, och
 Lisbet Dagny Iréne Classon, Visingsö
 Rolf Arne Halvar Hjort, Jutaholm, och
 Ulla Margareta Hejdenberg, Marieberg 9
 Karl Ebert Börje Hermansson, Stensholm, och
 Kerstin Berit Klaesson, Svarttorp

Avlidna 1953.

- 8/1 Ruth Ingeborg Johansson, Stora Ekeberg,
 f. d. 1/6 1900 i Lommaryd
 11/1 Rut Maria Andersson, Vårhaga
 f. d. 8/7 1902 i Forserum
 21/ Christina Eleonor Elisabeth Rolin, Stiftelsen Stensholm
 f. d. 1/2 1948 i Östra Engby
 12/2 Alma Villhelmina Erlandsson, Pensionärshemmet
 f. d. 14/9 1874 i Jönköping
 15/2 Anna Ulrika Andersson, Marieberg 6
 f. d. 2/7 1871 i Lommaryd
 18/2 Margareta Maria Linnéa Andersson, Fyrkanten, Stensholm
 f. d. 7/6 1952 i Hakarp
 27/3 Frida Elise Lund, Egnahemsvägen 18
 f. d. 15/9 1875 i Hakarp
 8/4 Augusta Charlotta Andersson, Hjärttorp 4
 f. d. 8/5 1876 i Tived
 17/5 Klas Albin Nilsson, Bäckadal, Bråneryd
 f. d. 1/3 1880 i Väckelsång, Östg.
 26/5 Justus Josefsson, Fagerslätt 1: 59
 f. d. 2/6 1874 i Norra Unnaryd
 1/6 Hanna Otilia Pettersson, Kämparp
 f. d. 17/1 1873 i Hakarp
 3/6 Klas Vilhelm Lundberg, Hjärttorp 4
 f. d. 5/3 1865 i Norra Sandsjö

- 3/6 Magnus Alfred Rosén, Rosenholm, Ebbes
f. d. 19/7 1857 i Skärstad
- 13/6 Karl Edvin Karlsson, Carlfors
f. d. 1/9 1896 i Yxnerum östg.
- 16/7 Axia Kristina Stålbom, Furulund, Ebbes
f. d. 24/1 1878 i Jönköping
- 2/9 Karl Algot Svahn, Stensholm
f. d. 14/9 1882 i Forserum
- 14/9 Hilda Alfrida Johansson, Pensionärshemmet
f. d. 28/9 1873 i Habo
- 17/9 Karl Johan August Svensson, Älderdomshemmet
f. d. 21/10 1860 i Hakarp
- 23/9 Alf Bengt Ternstedt, Berghaga 8
f. d. 22/9 1953 i Hakarp
- 11/10 Augusta Albertina Lönn, Hagby, Ebbes
f. d. 29/12 1871 i Hakarp
- 12/10 Sven Gunnar Jöns Jönsson, Solhöjden, Ebbes
f. d. 10/8 1902 i Hakarp.
- 16/10 August Ölander, Eskilstorp
f. d. 21/6 1864 i Ölmstad
- 31/10 Ellen Josefina Karlsson, Tallbacken, Ebbes
f. d. 23/11 1875 i Sandhem.
- 6/11 Gerds Per Olof Helsing, Stensholm
f. d. 31/7 1923 i Bromma
- 21/11 Elin Augusta Vilhelmina Skoglund, Pensionärshemmet
f. d. 10/4 1889 i Öggestorp
- 27/12 Sven Evald Larsson, Vissmålen
f. d. 2/10 1912 i Hakarp
- 29/12 Johannes Oskar Alfred Andersson, Eklbacka, Brunnstorp
f. d. 1/12 1893 i Myresjö
- 31/12 Johan Vilhelm Larsson, Egnahemsvägen 34
f. d. 6/4 1878 Lekeryd.

Av de bortgångna har 10 män och 13 kvinnor fått sitt sista vilorum på Hakarps kyrkogård, övriga fem på sina födelseförsamlingars griftegårdar. En f. d. församlingsbo, småskollärarinnan Agnes Ulrika Serafia Lax f. Forsberg, som tjänat Hakarp över fyrtio år, har vigts till vila på församlingens kyrkogård.

Den gamla seden vid jordafärd med likvagn dragen av två svartha hästar har försvunnit med utgången av år 1953. Likvagnsskjutsen har ersatts med likbil. Församlingens likvagn, som var en gåva av kyrkoherde K. A. Sandström, har skänkts till läns museet i Jönköping.

Av statistiska uppgifter i ämbetsberättelsen för Hakarp till präst-

mötet i Växjö den 25—27 aug. 1953 framgår, att gudstjänstfrekvensen vid högmässorna under den period ämbetsberättelsen omfattar, 1947—1953, i genomsnitt ökat med 35. Kollekternas storlek utgjorde 62 öre pr innevånare. Medelprocenten döpta inom ett år efter födelsen var 73,4 procent och antalet konfirmerade 97,3 procent av församlingens konfirmationsberättigade barn. Under perioden hade 101 kyrkliga vigslar förrättats i kyrkan eller prästgården under det att borgerlig vigsel skett i nio fall. Fjorton skilsmässor hade förekommit. Av jordfästningarna hade 117 förrättats enligt kyrkans ordning och 13 i annan kristen ordning.

Vid det tjugofjärde allmänna kyrkliga mötet i Stockholm den 11—14 maj representerades Hakarps församling av kyrkorådsledamöterna Erik Ljung och Lennart Lönn.

Hakarps kyrkans ungdomsgrupp har skänkt en brudkrona till kyrkan. Brudkronan, som är av förgyllt silver med odlade pärlor, syntetiska rubiner och aquamariner, har tillverkats av guldsmed Zackrisson, Jönköping. Med riksantikvarieämbetets tillstånd har kyrkorådet låtit omändra kyrkans två malmkandelabrar från 1894. Av kandelabrarna har monterats två ljuskronor för orgelläktaren och två altarljusstakar. Arbetet har utförts av ciselör A. W. Borg, Jönköping. Nytt altarbord har uppförts. Det gamla träaltaret har ersatts med ett altare murat av tegel. Altaruppsatsen har sänkts genom att predellan borttagits.

Ny stadga för kantorstjänsten har antagits. Enligt lag 27/6 1947 skall för kyrkomusikens upprätthållande i varje territoriell församling finnas anställd kyrkomusiker. Bestämmelser för kyrkomusiker- verksamheten har utformats i Kungl. Maj:ts kyrkomusikersstadga av den 2 juni 1950. Denna stadga har på förslag av kyrkorådet fastställts av Växjö domkapitel att gälla för Hakarps församling. Enligt bestämmelserna skall församlingen utgöra ett kyrkomusikerdistrikt, i vilket kantorstjänst skall vara inrättad förenad med ordinarie folkskollärartjänst vid kyrkskolan. Den med tjänsten förenade kyrkomusikaliska verksamheten skall anses motsvara 8 veckotimmar. Med denna nya förordning har den gamla klockar-, organist- och kyrkosångarbefattningen upphört i Hakarp. Klockaresysslan har försvunnit, till vilken bl. a. hörde, att klockaren vid mässfall skulle "leda församlingens gudstjänstfirande med psalmsång, läsning av dagens texter jämte Herrens bön och välsignelsen, föra kommunionlängd och öva tillsyn över kyrkans inventarier". I kantorns åliggande ingår enbart kyrkomusikaliska uppgifter. Den årliga donationsavkastning av klockarebostället Spelebo, som utgjort klockarlön i Hakarp, tillföres pastoratskassan och kantorslönen, som tidigare gäldats av församlingen utbetalas av pastoratet.

Josef Larsson.

Den kyrkliga förvaltningen

Kyrkofullmäktige har under 1953 haft fyra sammanträden. Ordförande har varit John Andersson och v. ordf. Komminister Josef Larsson.

Kyrkokassan har under året haft en omslutning av 38.903 kronor och kyrkogårdskassan 2.931 kronor.

Det frivilliga församlingsarbetets kassa har balanserat på 611 kronor.

De fonder som förvaltats av kyrkorådet hade vid årets slut en behållning av 43.707 kronor.

Under året har kyrkofullmäktige beslutat i enlighet med kyrkorådets uppgjorda förslag, att införa elektrisk uppvärmning av kyrkan, och i 1954 års stat var upptaget 12.000 kronor för detta ändamål. Arbetet skall utföras under år 1954.

John Andersson

Kyrkofullmäktiges ordf.

Den kommunala förvaltningen

Kommunalnämndens ordf. och kassaförvaltare har varit Albin Karlsson, v. ordf. Gunnar Hakeman och övriga ledamöter Carl Sandberg, Gunnar Sandberg, Knut Pettersson, Gustaf Winqvist och Lennart Käll.

I enlighet med kommunalfullmäktiges beslut har kommunen under året tecknat borgensförbindelser med följande belopp:

Bostadsanskaffningslån	27.720 kr.
Tertiärlån	73.290 „
Egnahemslån	147.370 „
Borgen å byggnadskrediter	724.100 „
Underborgen för Egnahemsför.	8000 „

Summa kr. 980.482

För att ordna kommunens medelsförvaltning har beslut fattats att anställa en kommunalkamrer fr. o. m. 1954. För inrättandet av kommunalkontor har en fastighet inköpts för 28.000 kr. och iordningställt för sitt ändamål.

En första utbyggnadsetapp för vatten- och avlopp har påbörjats under året. En detaljerad plan för vidare utbyggnad av vatten

och avlopp samt vägar inom kommunen har varit föremål för utredning. Ett gammalt önskemål i detta viktiga ärende synes alltså vara på väg att uppfyllas.

Vid pensionärshemmet och barnavårdscentralen har skydsrum ordnats.

Antalet under 1953 beviljade byggnadslov för bostadshus och större byggnader har bifallits i 7 fall, ändrings- och ombyggnadsföretag 18, garage 3 och tillfälliga byggnader 2 st.

Vid Nordskogens skola har den förutvarande slöjdsalen inretts till klassrum för en kostnad av 4000 kr.

Kungl. Maj:st har bifallit en framställning om att få införa ett åttonde skolor. En omfattande reparation av Egnahemsskolan har genomförts och dragit en kostnad av omkr. 110.000 kr.

På grund av utökad lästid i sjunde klassen har en omorganisation av fortsättningsskola vidtagits. Två kurser har därför hållits samtidigt under tiden 1/8—15/9.

Antalet läraravdelningar var under läsåret 1952—1953, 13 stycken, men måste under höstterminen 1953 utökas till 15 på grund av det ökade barnantalet. Småskolan vid Egnahem har uppdelats i två avdelningar och tredje klassen vid Nordskogen i två.

Inom distriktet tjänstgjorde sex ord. folkskollärare och tre icke ordinarie. Fyra ord. småskollärarinnor och två icke ord. var anställda. Under förra delen av året hade tre lokaler måst hyras utom skolan och från den 1/7 fyra stycken. Beslut har fattats att under 1954 reparera tjänstebostäderna vid kyrkskolan. För kostnaderna har statsbidrag sökts.

Barnavårdsnämnden har under året utbetalat 3125 kr. i bidragsförskott för 11 barn. De allmänna barnbidragen har uppgått till 271.570 kr. Semesterstipendier har erhållits av 18 husmödrar med 50:— kr. för vardera och två har erhållit statliga stipendier å 100:— kr. vardera.

Mödrahjälpen har uppgått till 2318:— kr. för 17 personer.

Ålderspension har under 1953 beviljats för 10 personer och grund- och tilläggspensioner för fyra sökande och hustrutillägg för fyra. Enligt lagen om kommunala bostadstillägg, vilken träder i kraft den 1 jan. 1954, har 41 ansökningar bifallits.

Kommunalkassan har haft en omslutning av 1.066.424 kronor med ett kassaöverskott av 94.279 kronor.

Förvaltade fonder uppgår till 22.883 kr. Utdebiteringen för borgerliga och kyrkliga ändamål var 7: 65 per skattekrona.

Kommunen hade en vid 1953 års utgång fast kapitalbehållning av 671.445.

Byggnaden t. v. Hakarps första skolhus invigt i aug. 1877.

Foto R. Norlander 1905

Ur skolans historia

I krönikan 1949 förekom en framställning under rubriken "Soc-kenstuga och skolhus", i vilken skolans historia före 1942 behandlades. Då denna krönika numera är ganska svår att anskaffa skall här göras återblick på skolans utveckling, och därefter lämnas några skildringar från socknens skolväsende under 1800-talet.

Från början ålåg det klockaren att undervisa barnen i "barnaläran", en bestämmelse som återfinnes redan i 1571 års kyrkolag. Men hans tid var mycket upptagen av de kyrkliga bestyren. Det fanns sedan slutet av 1600-talet läskunnigt folk, och det var knektarna, som under sin soldattjänst fick lära sig skriva och "läsa i bok". När de vistades hemma på soldattorpet, hände det, att en och annan samlade vetgiriga ungdomar omkring sig och undervisade dem. Knektarna blev sålunda våra första barnalärare. Om någon sådan bedrivit undervisning i vår socken har ej kunnat utrönas. I slutet av 1700-talet synes i varje fall barnaundervisningen varit ytterst försummad. Men så fick socknen 1793 en ny kyrkoherde Johan Filén, som vi-

sade ett levande intresse för barnens undervisning. Han lyckades för-
må sockenstämman den 1 maj 1805 att tillsätta en särskild barna-
lärare. Det blev "torparen, ärlige och beskedlige" Peter Stenholm
på Fintorp f. 13/6 1863, som blev socknens förste lärare, samtidigt
som han skötte sitt torpställe.

Barnen samlades rotevis ute i socknen, som var indelad i 4 rotar.
Läraren fick kost och logi där skolan hölls samt 8 skilling banco i
månaden för vart barn, som åtnjöt undervisning. Till lärare antogs
även två ynglingar Sven Näsberg och Carl Gustaf Ljungqvist från
Stensholms pappersbruk, vilka 1805—1809 hjälpte klockaren Anders
Hakberg med undervisningen. De begav sig dock 1809 till "högre
lärosäte" för att fortsätta sina studier.

År 1813 återkom Ljungqvist, nu som magister, och enligt socken-
stämmans protokoll den 2/1 1813 "önskade en del af församlingens
medlemmar, att Herr Magister Ljungqvist ville åtaga sig nattvards-
barnens undervisning. Och huru mästern Stenholm allmänt gjordes den
rättvisa, att han användt all möjlig flit och gjort nattvardsbarnen allt
det gagn, som stått i hans förmåga, fattades dock på ömsesidigt sam-
tycke och begifvande, det beslut, att nattvardsbarnen hädanefter
komma att gå till Herr Magister Ljungqvist, och mästern Stenholm
endast syselsätter sig med nybegynnarens undervisning, för vilken
hädanefter erhåller 12 skr. banco i månaden för varje barn, där någon
betalning kan erläggas, och det af magasinskassan bestådda arvodet
delas lika."

För Stenholm uppgick hela lönen till omkring 100 kr. om året.
Peter Stenholm fortsatte med undervisningen till sin död 1825.

Sedan 1822 var en särskild skola inrättad i Huskvarna av över-
ste Gustaf Sture. Den skolan började sin verksamhet i maj 1822 och
förestods av Adam Fr. Norlander. Skolan hölls i en byggnad på
Göransberg men flyttades till Huskvarna i oktober samma år. Nor-
lander hade fått tillstånd av biskopen att få predika i kyrkan. Han
blev 1827 prästvigd och förenade sin läraretjänst med befattningen
som brukspredikant i Huskvarna och blev 1837 komminister i Sand-
hem.

Vid sockenstämman den 7 maj 1826 erbjöd Norlander sig att skö-
ta barnundervisningen i församlingen jämte sin befattning vid Hus-
kvarna skola. Hans lön bestämdes till en tunna råg och 10 kappar
havre från "magasinet" och ett ystesammanskott samt 12 skr. banco
i månaden av varje barn. Norlander avgick som lärare 1834.

Den 4 april 1835 antogs till lärare efter honom Johannes Ru-
berg från Lekeryd, född 1811. Vid samma tillfälle, "efter moget
öfvervägande beslutade församlingen att till lön för läraren årligen
betala 1 Riksd. 24 skillingar af helgården, 36 skill. af halfgården,

24 skill. af $\frac{1}{4}$ gården och 18 sk. riksgälds af hvarje torpare. Hvad krigsfolket beträffar, ansåg sig församlingen icke kunna annorlunda taxera dem, än att de af dem, som vilja ha sina barn undervisade skulle erlägga 8 skill. riksg. i månaden för varje barn. De övriga, som betala den ofvannämnda gården, betala 12 skill. i månaden för hvar barn.

Magazinsintressenterna beviljade till lön för skolläraren årligen t. v. 33 Riksd. rg. o. 16 skilling."

Skolan skulle vara flyttande — skolhus kom långt senare på tal. Socknen var indelad i rotar, och läraren skulle uppehålla sig 1 till 3 mån. i varje rote. Han skulle få mat och logi på det ställe där undervisningen var ordnad. Rotarnas antal var sedan 1700-talet fyra: kyrk-roten, norra roten, östra och södra. Vid stämman beslöts även att bilda en fond för de fattigas barn. Vid barndop och bröllop skulle göras sammanskott. Som grundplåt för fonden skänkte direktören på Stensholms pappersbruk 33 riksdaler och 16 skilling banco och inspektör G. Svanfelt 16 riksd. och 32 sk. banco.

Undervisningen tog sin början på Stensholms pappersbruk. Här skulle barnen från Stensholm, Göransberg, Tokarp, Vissmålen och Höggärdet få sin undervisning. Övriga barn i socknen skulle möta läraren i prästgårdens drängstuga, "de lördagseftermiddagar som läraren förut bestämt."

År 1840 bestämdes att läsövningar skulle hållas under 8 mån. mars—juni och aug.—november. två mån. på varje ställe i Gunnes-torp, Baggarp, Smedstorp och Höggärdet.

Vid en sockenstämma 1841 påtalades att roteindelningen var olämplig för Stensholms torpares barn. — Det fanns 29 torp under säteriet. Man beslöt nu att inrätta en femte rote och att skola skulle hållas 6 veckor på varje ställe i stället för som förut 2 mån.

Då folkskolestadgan av den 18 juni 1842 utkom hade skola varit inrättad i socknen sedan 37 år tillbaka. I denna stadga bestämdes att i varje socken skulle finnas minst en, helst fast folkskola och att alla barn skulle vara skolpliktiga från 7—14-årsåldern. Förut var undervisningen frivillig.

Nu inträder ett nytt skede i skolans historia. Antalet skolpliktiga barn var 1842 omkring 90. Av dessa var det dock endast ett 50-tal som till en början kom att delta i undervisningen. Det dröjde åtskilliga år innan man fann sig i det nya skoltvånget.

Den första "skoledirektionen" valdes den 11 juni 1842 och bestod av direktören J. Lundström, på pappersbruket, patron G. Svanfelt på Stensholm, f. d. nämndemannen Gustaf Pettersson i Gunnes-torp, dannemannen Johannes Pettersson i Kikstorp samt organisten Johan Hagström i Kämparp. Till skolkassör utsågs inspektör Sletten-

gren i Hulustorp. Kyrkoherden, prosten Johan Filén var självskrivnen ordförande.

Redan den 1 maj 1842 var man redo att välja en ordinarie "barnalärare" enl. skolstadgan. Ur protokollet: "Företogs val af barnalärare. Till denna befattning hade anmält sig 2:e ynglingar, den ene barnaläraren i Lekeryds församling Gustaf Otto Norlander försedd med hedrande betyg om skicklighet och god frejd, den andre Private barnaläraren hos fabrikör Hedenström i Boda, med gott vittnesbörd af nämnda Fabrikör och dessutom såsom född och uppfödd inom församlingen, ganska väl känd för skicklighet och af ett hedrande uppförande. Efter en kort öfverläggning stannade församlingen med sitt val på Bengt Fredrik Wetterholm i synnerhet därför att han är församlingens barn och är i tillfälle att kunna gå sin ensamma och sjukliga moder tillhanda. "Wetterholm var född den 4 juli 1813 och son till pappersgesällen Daniel Wetterholm och Britta Stina Röding, Stensholm. Wetterholm hade ej avlagt examen, men vid sockenstämman den 16 maj 1844 beviljades han tjänstledighet för höstterminen för att bevista det nyinrättade seminariet i Växjö, "och detta utan afkortning af lön och behof att ställa man i sitt ställe, dock med villkor att vid återkomsten under ferierna ersätta den tid, som från läsöfningarna borttagits". Han rekommenderades också att erhålla stipendium. Vårterminen 1845 avlade Wetterholm examen.

En angelägen fråga blev från början hur lärarelönen skulle fastställas. Vid sockenstämman den 22 jan. 1843 togs frågan upp till behandling. Protokollet ger en tidstypisk bild av hur man ställde sig till skolan för 100 år sen och skall här i huvudsak återges.

"Efter 14 dagars skedd kungörelse sammanträdde församlingen efter gudstjänstens slut att till underdånig åtlydnad af Kungl. Maj: ts nådiga förordning af den 18 juni förlidet år öfverlägga och besluta om lönens utgifvande till den blifvande läraren för allmogens barn inom församlingen, därvid tillkomma af Ståndspersoner Herr Direktören J. Lundström, inspektoren och possessionaten G. Svanfelt och herr inspektör Wessman på Rosendal samt största delen af allmogen.

I anseende till den stora olikhet i hemmanens godhet och beskaffenhet i denna lilla församling, som består af 25 5/8 förmedlande hemman, hvaraf de största och bästa innehafvas af ståndspersoner, som delvis icke bo inom församlingen, dels icke hafva några barn, som begagna folkskolan näml. 1 mantal frälse Rosendal, som eges af kv Mörek, 1 mtl. säteri Bråneryd som besittes af hv häradshöfding Ribbing, 2 mtl säteri Jöransberg, 1 mtl Krono Rusthåll Tokarp, eges af hv Direktören Lundström, 3 mtl. säteri Stensholm, som eges af Familjen Prinzensköld, 10 lottägare af hvilka ingen bor inom församlingen 2 1/2 mtl Hakarps säteri, eges af hr inspektör Svanfelt —

så ville förenämnde godsegare visst icke undandraga sig att deltaga i kostnaden till barnalärarens aflöning efter hemmanstalen men funno sig icke förpliktande att gå derutöfver, och de öfriga hemmannen till större delen förmedlade från 1 till 1/2 mtl, andra från 1/2 till 1/4 mtl, så klena och svaga såsom belägna mellan berg och moras, att denna kostnad blefve dem alltför betungande, harvid icke bör förtigas att egare af 1 mtl Husqvarna med underlydande gevärsfaktori, hvars folkmängd utgör 1/3 Församlingen har sin egen organiserade Lanchesterskola, som underhålles med icke obetydliga kostnader af egarna och å den grund torde vilja undandraga sig deltagande i aflöningen för läraren i folkskolan.

Denna kostnad ansågs så tryckande för denna lilla och till större delen medellösa församling, att den ej såg sig i stånd att kunna utgöra mer än 1/3 af den kostnad, som högstberörda Kongl. Författning utsätter till barnalärarens aflöning. Församlingen hyser det förtroende till vederbörande Auktoriteter under hvilkas granskning denna församlings åtgärd kommer att granskas, att de behjärta ställningen i denna lilla församling och ödmjukast anhåller, att de gunstbenäget anmäla den på Högvederbörliq ort till erhållande af det bristande i Skollärarens aflöning af de anslagne stadsmedel." Så långt protokollet. Vid samma stämma beslöts att den nuvarande lärarens lön skulle utgå på vanligt sätt till 1847, med stationerna på Höggärdet, Gunnestorp, Amarp, Smedstorp och Lyckorna. (Fagerslätt), 7 veckor på varje ställe.

Påföljande söndag hade församlingen ångrat sitt tidigare beslut. Vid justeringen av protokollet "fann en del af dess medlemmar att det beslut som förleden söndag fattades, att endast åtaga sig 1/3 aflöningen till "skolläraren" var alltför snöpligt och ansågo sig pliktige och villige att ingå på att betala 2/3 af nämnda kostnader. — Herr häradshöfding Ribbing som förleden söndag hade förfall att bevista förra söndagens stämma, nu ensam af ståndpersonerna, förenade sig med den närvarande allmogen. "Beslutet blev överklagat av disponenten G. Fleetwod å gevärsfaktoriets vägnar, vilken ansåg att Huskvarna, som ju hade egen skola, ej borde deltaga i kostnaden till lärarens avlöning i Hakarp. Huskvarna blev dock ålagt att deltaga i utgifterna enl. Kungl. Maj:ts beslut 1846.

På förslag av kapten Fr. Grönhagen, som nu var disponent vid facktoriet, beslöt sockenstämmen att Huskvarna skulle bilda en egen rote och "att sockenskolläraren skulle hålla läsöfning äfen i Huskvarna på den tid och i den ordning, som för den öfriga delen af socknen." Bengt Fr. Wetterholm ålades 1848 att undervisa i en söndagskola, som hölls i brukskapet, undervisningen omfattade räkning och skrivning" på tafla och i bok."

Skolan var avsedd för gesäller och lärpojkar. Det blev 49, som inskrevs i skolan. Skolan pågick under 19 söndagar första terminen. En enda deltog alla dagar. De övriga var borta från skolan en till arton dagar.

Som förut nämnts, var skolan flyttande, men från 1845, kunde sockenstugan tagas i bruk som "sholekammare". Därmed hade man fått en "fast" skola, men roteundervisningen pågick som förut. Det var enast de äldre barnen som skulle infinna sig i sockenstugan varje lördag till "läseförhör".

Redan 1826 hade bildats en fond för fattiga barn, som ville åtnjuta undervisning. Vid sockenstämma den 26 mars 1854 "klagade pastor däröfver att få af de i skolåldern varande barn utan att i hemmet eller på annat ställe njuta undervisning, besöka skolan. På inspektor Westbergs förslag blef beslutat att en anteckningslista för frivilliga bidrag, antingen contanta penningar eller matvaror skulle i skolan utläggas för dem, som på detta sätt ville för det vackra ändamålet bidraga. Medlen skulle dock ingalunda utdelas till barnens föräldrar utan till barnen sjelfva medelst beredande af middagsmåltid vid skolan så långt tillgångarna medgifva för dem, som deraf anses vara i behof och deraf genom flit och ordentlighet göra sig förtjensta." Skolbarnsbespisningen fanns sålunda i socknen för 100 år sedan, även om motiven då ej var desamma som i våra dagar.

Skolavgiften bestämdes 1855 till 4 sk. banco för mantalsskriven man — 8 öre — pr år och 2 sk, för kvinna. Dessutom skulle varje barn i skolan betala 2 öre pr skoldag. Redan året därpå ändrades beslutet därhän att avgiften skulle utgå med 4 sk. b:co för varje hemman efter tax. värde för varje 100 kr. Summan blev för hela socknen kr. 52:50. För löntagare och tjänstemän skulle uttagas en viss % efter inkomst.

Det visade sig rätt svårt att få barnen att betala 2-öringen, varför efter ett par år beslutet upphävdes.

Naturaförmånerna för läraren uppskattas till 75 öre pr. dag. Den kontanta lönen uppgick till 75 kr. pr år, och hela årslönen uppskattades till 325 kr. varav staten betalade 1/3.

Alla barn var skolpliktiga från 7—14 år men det visade sig svårt att få barnen, särskilt södra roten att bevista skolan. Särskilt var detta fallet med barnen från pappersbruket, där minderåriga utnyttjades i stor utsträckning. Det fanns ännu ej lag, som förbjöd barnarbete i industrier. En gammal bestämmelse fanns, "att den som uteblef från repetitionsförhör skulle från predikstolen anmälas." Skolgången tycks särskilt på 1860-talet mycket försumrats, vilket föranledde prosten P. A. Almqvist till följande yttrande: "Det finns nu ej, churu barn flera gånger från predikstolen efterlyst någon blygsel hos föräldrar-

na." Ofta hände att föräldrarna inkallades för skoldirektionen och varnades. Det ålåg ledamöterna att besöka skolan en gång i veckan, och vilken som skulle fullgöra uppdraget för kommande vecka bestämdes på söndagen.

År 1858 utkom en förordning om uppdelning av skolan i små- och folkskola. Sockenstämman beslöt också att anställa män eller kvinnor i skolrotarna med minst 12 veckors undervisning i varje rote. Till småskollärare antogs 1859 C. O. Pettersson i Knutstorp, där han bodde i en liten stuga. Han var född på Halleberg, vid Stensholm och var broder till Petersson-Hall, grundaren av Halls Tryckeri i Jönköping. C. O. Petersson tjänstgjorde till 1874, varefter han fick anställning vid tryckeriet.

För södra roten söktes 1862 platsen av småskolläraren J. P. Palmstrand från Broaryd, lumpsamlaren Johan S. Josefsson från obestämd ort, pigan Johanna Johansdotter från Rogberga och f. d. hus hållerskan Hanna Petersson från Huskvarna — "jungfru Hanna" som undervisade i ett privat hus i Smedbyn. De fick avlägga prov, varefter Palmstrand valdes för södra roten. Petersson tjänstgjorde i norra roten och socknen hade sålunda nu på 1860-talet skolan ordnad så, att småbarnen undervisades i den flyttande småskolan i rotarna till dess de inhämtat "fullständig och obehindrad innanläsning och kunna därutöfver öfvas i Biblisk historia, skrivning och dyl. Öfvergå så till den fasta skolan" — till Wetterholm i sockenstugan — "efter prövning af läraren i pastors eller skolstyrelsens närvaro."

J. P. Palmstrand tjänstgjorde till 1878. En av hans elever har berättat att Palmstrand ibland tog barnen med sig ut i skogen och höll där sina lektioner. Han hängde läsetabeller och planscher på grenarna och så stavades och lästes. Han gick, då det var möjligt, barfotad för att spara skorna. Skulle han till Jönköping bar han skorna i handen och tog på sig dem först i närheten av staden, enligt min sagesmans uppgifter. Han måste ju vara sparsam med sina 75 kr. om året i lön. Han brukade belöna flitiga elever med en karamell e. d. och detta blev ett uppslag för skolrådet att införa belöningskort. Det var ett litet tryckt kort på vilket det stod, att mottagaren fick 2 öre för att han varit flitig under en vecka. Slarvade eleven indrogs kortet.

År 1877 inkom en skrivelse till skolrådet från folkskolinspektören D. Ahnstrand vari han bl. a. framhöll att han ansåg att Palmstrand var alltför gammal att sätta sig in i de nya metoder och inhämta de kunskaper, som numera fordrades. Skolstyrelsen måste finna sig i detta ultimatum. Med tacksamt erkännande av Palmstrand ådagalagda flit och duglighet vid undervisningen beslöts, att han skulle lämna sin plats med 1878 års utgång.

Den gamle märklige läraren har efterlämnat ett minne till Hakarps skolor som på sitt sätt vittnar om hans idealitet och framsynthet.

I ett av Palmstrand 1864 upprättat testamente heter det bl. a.: "All min kvarlåtenskap skall efter min bortgång tillfalla Hakarps socken. Kapitalet skall användas till aflöning för en lärarinna i en slöjd- och flickskola. Skulle räntan blifva så stor att något öfverskott uppkommer, sedan lärarinnan blifvit aflönad, skall detsamma användas till fattiga flickebarns underhåll i skolan." Testamentet överklagades av en syster till Palmstrand, men genom överenskomelse med henne erhöll skolan 2.500 kr., som under namn av Palmstrandska fonden förvaltas av kyrkorådet. Till kapitalet har lagts 1 procent av räntan och fonden uppgår vid 1953 års utgång till 7.262 kr. — skolans enda donationsfond.

J. P. Palmstrand bodde på äldre dagar på Bymarken i Jönköping, där han avled den 13 nov. 1886.

Utrustningen med skolmateriel var ytterst torftig. Man inköpte två st. läseböcker för småskolan 1862. Förut användes endast läse-tabeller. Barnen skrev i sand med en pinne och först 1862 inköptes 12 st. griffeltavlor och dessutom 10 nya testamenten för folkskolan. De barn, som kunde bibliska historien och katekesen till 3:e huvudstycket och något skrivning och räkning skulle efter prövning slippa skolan med en dag i veckan — lördagen. Övriga barn skulle gå fem dagar. Man började kl. 9 på morgon och slutade kl. 4, med en timmes middagsrast. Denna lästid bibehölls i våra skolor ända till 1919, då den nuvarande infördes.

Barnen ålades att sköta om eldning, städning och skurning av skolan.

År 1864 inköptes 7 st. teckningar för åskådningsundervisning av Kjellberg och samma år tillkom ett nytt ämne på läsordningen nämligen exercis med fristående gymnastik — det var i skarpskytterörelsens glansperiod.

Som lärare anställdes soldaten Lars Magnus Sten från Glasberga. Han skulle hålla två lektioner i veckan och erhålla 50 öre pr lektion, varav Wetterholm skulle betala hälften och skolkassan hälften. Förslaget var framställt av den för skolan varmt intresserade inspektören Westberg på Rosendala. Han skänkte också 25 st. trägevär, tillverkade av en stockmakare i Huskvarna 1865. Westberg skänkte också 12 spadar och 12 krattor m. m., och så kom trädgårdsskötsel i skolan till samma år. Några av gevären finns ännu bevarade.

År 1866 fanns tre flyttande småskolor i socknen, en för norra, en för södra och en för kyrkroten. Då Peterson i Knutstorp 1874 avgick, anställdes val av efterträdare. Sökande till platsen var Sofia

Jakobsdotter, Matilda Eriksdotter från Erikstorp och Edla Jonasson från Berghem. Den senare valdes till småskollärlarinna för norra roten. Alla småskolor höllos i hemmen. Det synes ha varit särskilt besvärligt med lokaler i södra roten. Det var naturligtvis inte så angenämt att hysa en skara stojande och larmande småttingar i de oftast små stugorna. Lärare och barn stuvades ofta in i samma rum, där familjen förrättade sina dagliga sysslor. Ibland hände också att skomakare eller skräddare samtidigt intogo en del av stugan, som därigenom blev rätt trång. Det hände också att lamm, kalvar, grisar och höns inrymdes i stugan nere vid dörren och med sina läten piggade upp den enformiga lästonen från barnskaran. Slutligen löstes lokalfrågan i söder 1878. Torpet Nordskogen under Göransberg innehades av torparen Anders Johansson och man beslöt, att mot en årshyra av 35 kr. hyra övervåningen till småskolesal. Stugan fanns kvar till 1914. Torparen hade en liten lanthandel, och till skolsalen ledde en smal trappa. Det gällde för småttingarna att tränga sig fram mellan sillkuttingar, sockertoppar, såpfjårdingar och mjölsäckar, och där det doftade som det bara kunde göra i en enkel lanthandel i forna dagar.

Till lärare i denna första "fasta" skola i Nordskogen valdes småskolläraren Clas Otto Holmqvist. Han var född i Nävelsjö den 2/2 1851 och gift med Maria Kristina Gustafsson f. 28/4 1853. Holmqvist hade 1877 genomgått "Anstalten i Hvetlanda för utbildandet af lärare och lärarinnor vid småskolor". Han var väl vitsordad för ett mycket stadgat uppförande och hade goda betyg, varför han kallades och utnämndes till småskollärare i södra distriktet med tillträde den 1 jan. 1879. Lönen bestämdes i ett för allt till 250 kr. för år. För att skaffa sig en drägligare inkomst tog Holmqvist anställning vid Stensholms pappersbruk som bokförare med en årslön av 300 kr. Hans arbetsdag blev lång. Redan kl. 5—6 på morgo-

Clas Otto Holmqvist 1851—1910

Foto 1880.

Alt amtskollektoren 2 Skattepays forsamling!
C. D. Stenberg, som anmeldt sig vilje afslaae de
2 Kongl. Regerendes af den 11te januar 1878 angaaende
Kontingentskat, vid end somme skema dog endvidt paa
bekendts saa meget sig foratgaaende, somme end de
2 Kongl. Regerendes anfordrede forklaringer, endogsaa
Stadskapt 2 forklaringer som den 17de december 1880

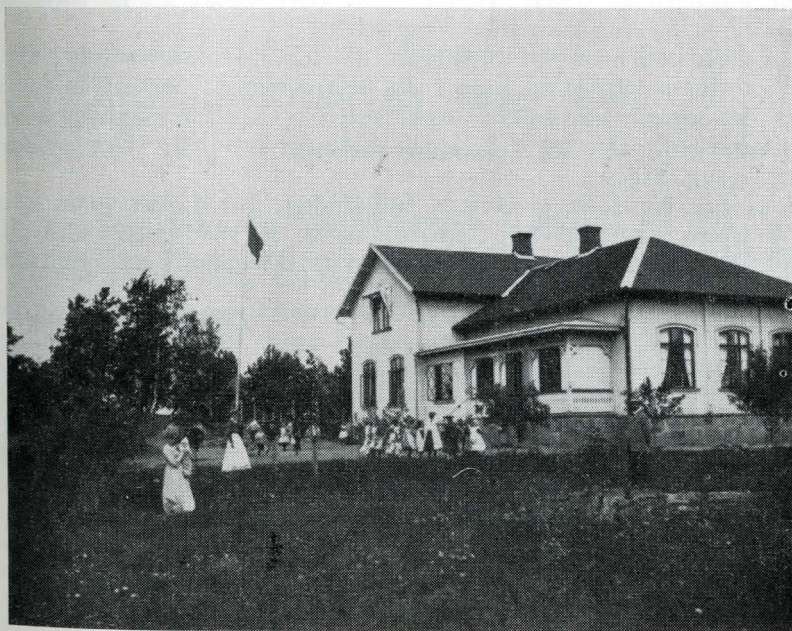
C. D. Stenberg
Selskabsledende

nen var han i full verksamhet på bruket, och kl. 9 började skolan, som pågick till kl. 4. Därpå fortsattes arbetet på kontoret till sena kvällstimmar. År 1885 blev han erbjuden 600 kr. i lön vid pappersbruket, varför han lämnade sin befattning som lärare vid vårterminens slut samma år. Holmqvist var en blid och vänlig man med en glimt av humor bakom brillorna. Han hade ett varmt intresse för den frikyrkliga verksamheten och verkade som evangelist inom rörelsen. Clas Otto Holmqvist avled den 3/12 1910.

Från höstterminen 1885 tjänstgjorde i torp-skolan mamsell Anna Deijer från Göteborg.

Vid folkskolan i sockenstugan tjänstgjorde B. Fr. Wetterholm till årets slut 1875, då han avgick med en årlig pension på 375 kr. Under de sista 10 åren hade han även tjänstgjort som klockare. Tjänsten var fristående, men skulle nu förenas med organistsysslan. Den med lärarbefattningen förenade tjänsten söktes av 8 personer. På förslag uppsattes Carl Anders Hultqvist Gustaf V. Svensson och Oskar Lindblad. Hultqvist blev vald. Han var då överlärare vid seminariet i Växjö.

Redan i början på 70-talet hade barnantalet vuxit så, att det började bli omöjligt att bereda plats för alla folkskolebarnen i den lilla

Nordskogens första skolhus invigt den 4 aug. 1890

Foto R. Norlander 1905.

”scholekammaren” i sockenstugan. Alla folkskolebarn från hela socknen skulle bevista skolan där. Antalet uppgick 1874 till 92 st.

Tiden var inne att bygga ett särskilt skolhus vid kyrkan. En kommitté tillsattes, som snarast skulle framlägga förslag. Den 28 dec. 1874 förelåg förslaget, och samma dag fattades beslut att bygga socknens första skolhus avsett för 80 barn. Det skulle förläggas mitt emot sockenstugan. Byggnaden skulle bli 54 fot lång, 30 fot bred och 17 fot hög. Där skulle inrymmas en folk- och en småskolesal. På andra våningen skulle inredas rum och kök för en lärarinna.

I aug. 1877 kunde socknen inviga sitt första skolhus. Det stod kvar till 1919, då det flyttades och ombyggdes till bostadshus av Ebbes bruk och är nu Skogslund 2.

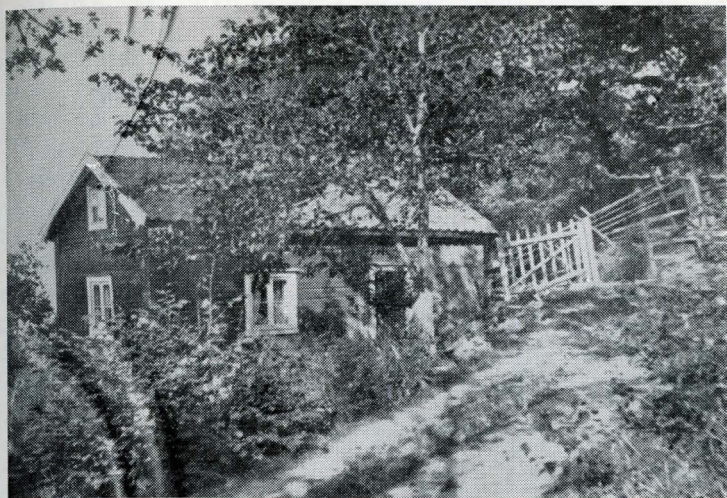
Nu kunde skolan organiseras på bättre sätt än förut. År 1882 var dock barnantalet så stort att man fortfarande måste använda sockenstugan. Som biträdande lärarinna för 3:e klassen anställdes mamsell Charlotta Halvorsen, som fick hålla till i sockenstugan. Den flyttande småskolan i norr hade nu inrymts i den nya skolan.

E. A. Hultqvist avgick 1882 och flyttade till Vrigstad. Han efterträddes av Erland Lundqvist, som dock ej stannade längre än till utgången av 1883. Den 21 okt. 1883 valdes till de förenade tjänsterna S. A. Sehlin från Vrigstad.

I söder höll man på i torpstugan, där C. O. Holmqvist 1884 måste plocka in ett 40-tal barn i det lilla rummet. Samma år framställdes begäran från folket i södra roten, att skola borde byggas vid Nordskogen. Det tog 6 år innan skolhuset kom till. Det invigdes den 4 aug. 1890.

Vi har här följt, givetvis ej fullständigt, hur skolan vuxit fram från Peter Stenholm 1805 fram till mitten av 1880-talet. Om tillfälle ges kommer de sista 60—70 åren att behandlas i en kommande krönika.

Lennart Söderqvist.

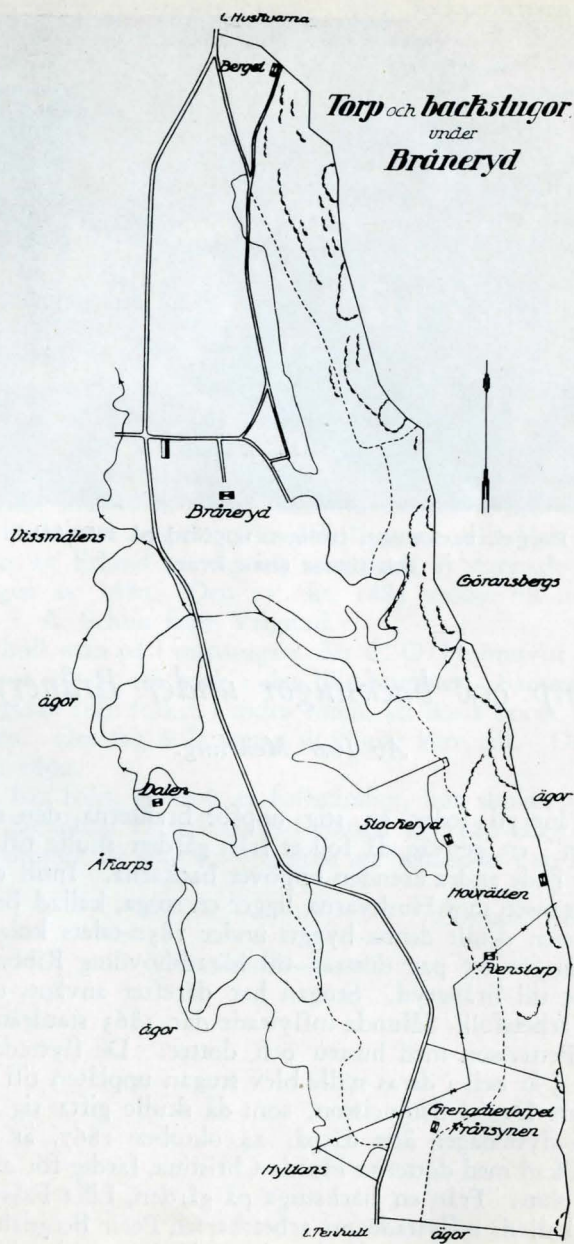

Berget, backstuga, troligen uppförd på 1850-tal.
och finnes ännu kvar.

Torp och backstugor under Bråneryd

Av Ivar Meurling.

Från Bråneryd leder en stig uppför branterna, den så kallade "Kyrkstigen", en genväg då folket från gården skulle till Hakarps kyrka eller hade andra ärenden uppöver backarna. Intill denna stig och intill gränsen mot Huskvarna ligger en stuga, kallad Berget. Enligt traditionen skulle denna byggts under 1850-talets koleraepidemi till karantän för ett par döttrar till häradshövding Ribbing, dåvarande ägare till Bråneryd. Stugan har därefter använts till bostad åt gårdens arbetsfolk. Sålunda inflyttade där 1863 statdrängen Gustaf Adolf Pettersson med hustru och dotter. De flyttade därifrån redan efter 3 år och i deras ställe blev stugan upplåten till bostad åt drängen Lars Daniel Samuelsson, som då skulle gifta sig och sätta bo. Redan flyttedagen året därpå, 24 oktober 1867, är denna familj, nu utökad med dotterna Hulda Christina, färdig för avflyttning till annan plats. Från en backstuga på gården, Lilla Fråsynen eller Hofrätten kallad, inflyttade nu arbetsskarlen Peter Bergdahl med familj. Under hela 16 år bodde han kvar där, men sedan hans hustru

dött och han själv blivit gammal fick han flytta tillbaka som inhyses på Hofrätten 1883. En ny familj kommer till Berget, Sven Johan Magnusson med hustru och 3 barn. Sedan de bott där ett år dog mannen. Hustrun, Ida Prins, fick med barnen bo kvar i stugan och försörjde sig med att gå bort på hjälpe. Hon kallades vanligen för "Tvätt-Ida". 1899 inflyttade en ny familj, Jonas Vilhelm Nilsson, vilken dock redan 1901 flyttade till Ljungarum. Även nästa familj blev kortvarigt bosatt på Berget. Anders Johan Johansson med familj bor där från 1901 till 1904 då han flyttar till Rosendala som dräng. Nu får under 2 år änkan Sofia Frykholm med sin son Gustaf Albin bo där, och åren 1907 till 1909 är där bostad åt Sven Magnus Jansson. År 1909 uthyres stugan till målare Per Johan Lind, vilken bor kvar där till sin död 1925 och sedan hans hustru Lisa dött 1931 säljes stugan med tillhörande tomt år 1938 till Hjalmar Blomberg.

1863—1866

Gustaf Adolf Pettersson f. 1834
22/4
h. Johanna Eng f. 1835 7/12
d. Helga Augusta f. 1862 17/2
s. Carl Johan f. 1865 29/6

1866—1867

Lars Daniel Samuelsson f. 1829
14/6
h. Karin Johansdotter f. 1828 2/8
d. Hulda Christina f. 1867 13/2

1867—1883

Peter Bergdahl f. 1808 11/12 d.
1887 17/2
h. Inga Catharina Christiansdotter f. 1815 1/5 d. 1879 16/11
s. Gustaf f. 1856 26/2 d. 1859 18/5
d. Albertina f. 1858 7/7

1883—1899

Sven Johan Magnusson f. 1853
7/12 d. 1884 17/10

h. Ida Charlotta Johansdotter
Prins f. 1857 21/10
d. Maria Ottilia f. 1879 7/2
s. Clas Oskar f. 1881 23/4
d. Ester Elisabet f. 1883 25/7

1899—1901

Jonas Vilhelm Nilson f. 1856 25/8
h. Anna Beata Andersdotter f.
1866 11/1
s. Conrad Sigfrid f. 1891 25/10
d. Sigrid Sabina Cecilia f. 1894
2/10
s. Carl Gustaf Harry f. 1898 5/6

1901—1904

Anders Johan Johansson f. 1860
17/5
h. Anna Gustafa Karlsdotter.
Hjort f. 1866 11/4
s. Carl Georg f. 1888 27/10
s. Sven Harry Efraim f. 1893 28/2
s. Gunnar Martin f. 1895 17/8
d. Karin Margareta Ulrika f.
1904 9/1

Dalen.

I en väl skyddad dal intill Lillån uppbygdes 1877 en byggnad avsedd för gårdens arbetsfolk. Huset, som kallades Dalen, var 7,5 m. långt och 5 m. brett samt innehöll ett rum och kök.

Hösten 1877 inflyttade där Peter Johan Larsson med familj och

bodde kvar till 1894, då de flyttade till Huskvarna. På hösten samma år inflyttade Alfred Eriksson, vilken tidigare varit arrendator på Ammarp i Hakarp. Han bor kvar till 1904 då jordbruksarbetaren Oskar Lagerqvist får anställning på gården och sin bostad i Dalen. Han flyttar redan året därpå till Rogberga, varför i hans ställe kommer Anders Johan Pettersson. Det blev ej heller långvarig bostad för Pettersson, han dog nämligen redan 1908 och Dalen står åter tom. Anders Oskar Andersson med familj bor däse- dan under ett år till 1909. Stugan uthyres därefter till gjutaren Frans August Rydberg, vilken bor kvar ända till sin död 1939. Sedan Rydberg dött flyttar familjen därifrån och stugan rives.

1877—1894

- Peter Johan Larsson f. 1841 9/3
h. Charlotta Andersdotter f. 1844 9/6
d. Klara Mathilda f. 1870 12/8
d. Amanda Charlotta Elisabeth f. 1873 21/1

1894—1904

- Alfred Eriksson f. 1847 1/11
h. Karolina Kristina Gyllensten f. 1851 22/4 d. 1898 5/4
s. Ernst Gustaf Hjalmar f. 1876 17/9
s. Karl Viktor Erik f. 1880 2/2
s. Sven Gustaf Rudolf f. 1881 5/12
d. Rut Ebba Maria f. 1885 10/2
d. Anni Elin Elisabet f. 1887 13/4
s. Knut Lennart Ludvig f. 1889 16/6
d. Beda Signe Karolina f. 1892 14/5
d. Elsa Tyra Linnea f. 1896 9/1

1904—1905

- Oskar Lagerqvist f. 1873 28/6
h. Marta Katarina Petersdotter f. 1874 1/10
d. Karin Berta Ingeborg f. 1902 19/6
d. Elin Maria f. 1905 12/4

1905—1908

- Anders Johan Pettersson f. 1860 17/5 d. 1908 1/8
h. Anna Gustafva Hjort f. 1866 11/4
s. Karl Georg f. 1888 27/10
s. Sven Harry Efraim f. 1893 28/2
s. Gunnar Martin f. 1895 17/8

- d. Karin Margreta Ulrika f. 1904 9/1

1908—1909

- Anders Oskar Andersson f. 1867 11/9
h. Jenny Amalia Jönsdotter f. 1870 12/4
d. Anna Viktoria f. 1896 1/6
d. Helga Amalia f. 1897 24/11
d. Agnes Karolina f. 1899 25/2
d. Judit Margareta f. 1900 10/12
s. Erik Emanuel f. 1902 14/12
s. Gustaf Adolf f. 1903 5/5
d. Greta f. 1907 16/6

1910—1939

- Frans August Rydberg f. 1873 18/1 d. 1939 1/3
h. Gerda Charlotta Hydén f. 1884 14/8
d. Augusta Matilda Maria f. 1907 27/5
s. Sven August Torsten f. 1909 11/2
d. Karin Cecilia f. 1910 13/11 d. 1919 15/12
s. Bror Allan f. 1912 27/10
s. John Erik Albert f. 1914 30/8 d. 1917 21/8
s. Karl Vilhelm Valdemar f. 1916 5/4
s. Karl Erik f. 1918 14/10
s. Karl Gustaf f. 1920 26/11
s. Göte Herbert f. 1922 12/1
s. Stig Ragnar f. 1924 7/5
s. Karl Oskar f. 1926 20/6 d. 1928 8/5
s. Hilding f. 1928 20/2
d. Astrid Charlotta f. 1929 7/12

Stockeryd.

Söder om Bråneryd fanns på medeltiden en gård Stockaryd. Den ägdes av klostret, troligen Vadstena eller Alvastra, vilka hade gott om gårdar i dessa trakter, givna av någon riddare i utbyte mot själmässa eller kanske gravplats inom klostret. Efter reformationen indrog Gustaf I gården till kronan. Den var troligen av ganska ringa omfattning, ty endast några år efter sedan den kommit i kronans ägo lades den öde. Redan 1568 då Erik XIV bortgiver Bråneryd i förläning kallas Stockeryd ett torp därunder. Husen till medeltidsgården Stockeryd lågo troligen på samma plats där torpet Stockeryd senare låg, nämligen c:a 150 m söder om där måltavlorna till skjutbanan nu finnas. Vilka personer som bott på Stockeryd före mitten av 1700-talet är icke nu känt. Den förste kände torparen är Erik Persson, som lämnade torpet 1767, sedan hans hustru året därfore dött. Näste torpare heter Olof Jonsson, vilken bor där till 1794, då han efterträdes av torparen Sven Nilsson. Han stannar icke längre än till 1797, då han flyttar till Lekeryd. Därefter blir Isac Larsson torpare. Han dör redan 1803, sex år efter sedan han flyttat till Stockeryd men änkan och barnen bo kvar och brukar torpet. Medan barnen är små, får hon hjälp med brukningen av en statorpare Arvid Jonsson. Hennes yngste son Carl Isacsson stannar hemma och övertager sedan brukningen. Han hade lärt till skräddare och kallas senare häradsskräddare. Ännu 1845 bor häradsskräddaren Carl Isacsson och modern Cajsa Persdotter kvar på Stockeryd, Carl var nämligen ogift. Med åren ägnade sig skräddaren allt mera åt skrädderiyrket och lät torpet förfalla, varför åkerjorden lades under herrgårdens eget bruk. Då Carl Magnus Widegren 1850 flyttar dit kallas Stockeryd för backstuga och Widegren för arbetskarl. Han bor kvar till sin död 1863. Därefter får Carl Månsson sin bostad där. I hela 36 år bor han i Stockeryd med sin familj. Då han år 1900 flyttar till Stensholm säljes stugan till Karl Johan Lind i Fråsynen, som efter rivningen använder virket till hjälp vid uppförandet av fastigheten Bäckalyckan eller Hjärtorp nr 2.

—1767

Erik Persson f. 1718 8/10
h. Elisabet Nilsdotter f. 1705 2/3
d. 1766 13/3

1767—1794

Olof Jonsson f. 1745
h. Ingeborg Andersdotter f. 1745
s. Jonas f. 1771 23/4
d. Cathrina f. 1774 10/3

1794—1797

Sven Nilsson f. 1762
h. Lisa Larsdotter f. 1755
s. Johan f. 1784
s. Lars f. 1787
d. Cathrina f. 1790
d. Rebecka f. 1795 15/11

1797—

Isac Larsson f. 1746 d. 1803 13/5
h. Cajsa Petersdotter f. 1763 2/11

d. Sara f. 1788
 s. Peter f. 1791
 s. Sven f. 1793
 s. Carl f. 1796 1/11
 d. Annica f. 1790

1850—1863

Carl Magnus Widegren f. 1808
 17/11 d. 1863 13/10
 d. Anna Lovisa Christina f. 1838
 8/12
 s. Johan August f. 1840 9/10
 d. Hedda Sofia f. 1842 6/10
 d. Maria Charlotta f. 1845 5/10

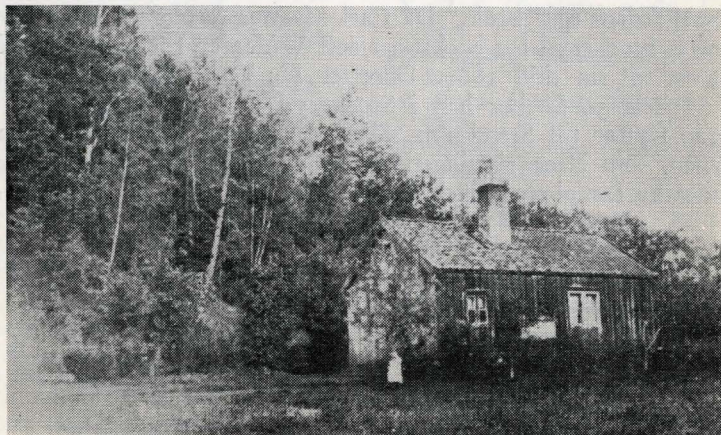
1863—1900

Carl Månsson f. 1834 2/10
 h. Anna Stina Petersdotter f.
 1837 7/5
 d. Maria Josephina f. 1862 22/8
 s. Carl Johan f. 1864 25/9
 d. Christina f. 1866 31/1 d. 1867
 25/12
 d. Hilma Carolina f. 1869 27/12
 s. Gustaf Emil f. 1873 13/6
 s. Oskar Hjalmar f. 1877 22/1 d.
 1900 7/9
 s. David Emanuel f. 1888 25/3

Hovrätten.

Intill gränsen mot Göransberg låg backstugan Hovrätten. Stugan uppyggdes 1851 av ägaren till Bråneryd, häradshövding Arvid Ribbing för att huvudsakligast tjäna såsom bostad åt gamla trotjänare från gården. Stugan kallades först för Lilla Fråsynen, men ganska snart ändrades namnet till Hovrätten.

Den förste som fick flytta in i stugan var en gammal piga Maja Abrahamsdotter, vilken bodde där till sin död 1867. Därefter fick änkan Anna Stina Lindman med dottern Mathilda övertaga bostaden. Då Peter Bergdahl, som bodde på Berget, blivit gammal och ensam fick även han flytta till Hovrätten 1883. Han dog redan efter 4 år 1887 och Anna Lindman dog 1894.

Hovrätten, backstuga uppförd 1851, riven 1898.

Foto A. E. Larsson omk. 1900

Den siste som bodde på Hovrätten var Gustaf Jonasson Bergqvist, som med sin familj inflyttade på 1880-talet och bodde kvar till stugan revs 1898. Virket togs till hjälp vid byggandet av fastigheten Sandhem vid Hjärtorp.

1884—1898

Gustaf Jonasson Bergqvist f. 1837 8/6

h. Anna Lotta Davidsdotter f. 1844 16/12

s. Ernst August Hliding f. 1873 3/3

s. Oskar Theodor f. 1874 2/5

s. Johan Fredrik f. 1878 24/4

s. Carl Vilhelm f. 1886 30/10

s. Gustav Gunnar f. 1889 2/4

Renstorp.

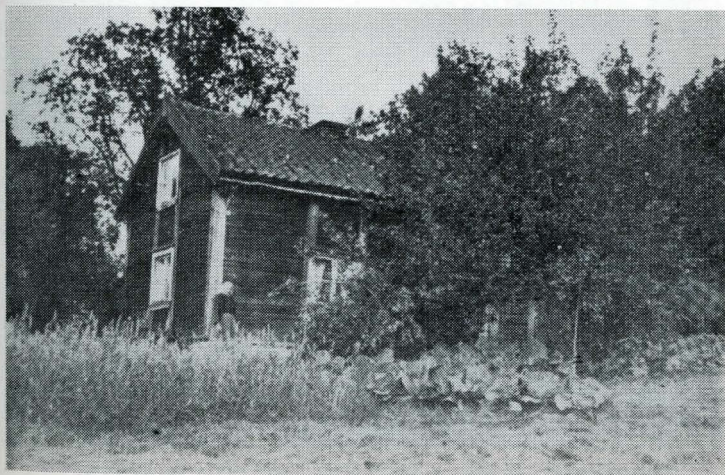
C:a 200 m sydväst om Hovrätten låg en backstuga Renstorp, uppförd 1858—59 av soldaten Henrik Rehn sedan han erhållit avsked med pension från sin tjänst som grenadier för Bråneryds rusthåll. Rehn bodde där till sin död 1882. Något år därefter flyttade hans änka därifrån och Johan August Johansson med familj fick övertaga stugan. Johansson tjänstgjorde i många år som dödgrävare i Huskvarna. Han dog på Renstorp 1915 och hans hustru 1918. Därefter nedrevs stugan.

1859—1883

Grenadier Henrik Rehn f. 1807 16/10 d. 1882 10/9

h. Maria Johansdotter f. 1811 d. 1891 16/2

s. Sven Johan f. 1840 22/9

Renstorp, backstuga uppförd 1858, riven 1918.

Foto A. E. Larsson omk. 1900

s. Carl August f. 1842 23/1
s. Anders Johan f. 1844 10/3
s. Johannes f. 1846 21/10
d. Johanna f. 1849 6/7

1883—1918

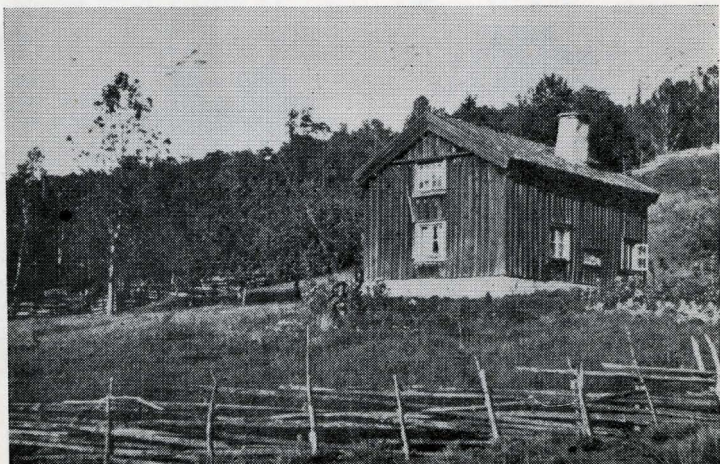
Johan August Johansson f. 1839
20/3 d. 1915 29/4

h. Maja Lena Johansdotter f.
1844 10/10 d. 1918 25/6
s. Carl Viktor f. 1873 25/3
d. Jenny Sofia f. 1874 27/12
s. Axel Fredrik f. 1878 19/5
s. Christian August f. 1883 8/10

Fråsynen.

Detta torp, som låg där nuvarande Bäckadal ligger, var ursprungligen ett vanligt jordtorp, troligen anlagt i början av 1700-talet. Den förste, nu kände, som bodde på torpet var Måns Kilgren, vilken brukade torpet till 1767. Han var då 80 år gammal och hade tre år tidigare blivit ensam då hustrun dog. Brukningen övertogs nu av Anders Jonsson Granbäck, vilken med sin familj bodde på Fråsynen i 20 år till 1787. Torpet ändrade därefter karaktär och blev först ryttaretorp och senare grenadiertorp.

Bråneyd var tillsammans med Hökhult i Hakarp ett rusthåll och var sålunda skyldig hålla en ryttare och häst vid Smålands Cavalleri. I början bodde ryttaren på Hökhult men 1787 flyttade han till Bråneryd och Fråsynen anslogs till ryttaretorp. Stugan där var en en vånings timmerbyggnad om ett rum och kök samt visthusbod över. Den var 13 alnar lång, 9 alnar bred och 6 alnar hög samt täckt med

Fråsynen, uppförd i början av 1700-talet soldattorp,
nedrevs 1924.

Foto A. E. Larsson omk. 1900

näver och torv. Till torpet hörde en ladugård som var 41 alnar lång, 8 alnar bred och 5 alnar hög. Den innehöll fähus, loge och två lador. Taket bestod av halm.

Det var ryttaren Hans Lejon, som 1787 flyttade från Hökhult till Frånsynen. Han bodde där till 1803, troligen dog han då. Under tiden innan ny ryttare hade antagits bodde en statorpare Arved Jonsson på torpet. Till ny ryttare utsågs 1806 Nils Hultström. Då Smålands Cavalleri år 1812 ombildades så att halva regementet överfördes till Smålands Grenadierkår, kom även ryttaren på Frånsynen att överföras till denna kår. Han tjänade sedan som grenadier och bodde på Frånsynen till 1820, då corporalen Sven Godthard fick övertaga tjänsten och torpet. Han bodde där i 19 år till 1839, då han avlöstes av grenadier Henric Rehn. I mönsterrullan står om Rehn att han var skräddare, han var beskedlig och han var 6 fot $\frac{1}{2}$ tum lång. Rehn fick avsked med pension 1858 och flyttade året därpå till den av honom norr om Frånsynen uppbyggda undantagsstugan Renstorp. Till hans efterträdare utsågs nu grenadieren A. Engstrand från Eskilstorps rusthåll i Järstorps socken. Denne flyttade aldrig till Frånsynen utan fick efter några år transport till Sölje i Fryele socken. Under tiden torpet var utan knekt bodde där från 1858 till 1863 arbetskarlen Nils Magnus Johansson och från 1863 till 1867 arbetskarlen Anders Johan Jonasson. Som ny grenadier efter Rehn inflyttade 1867 Anders Gustaf Fäldt från Barkeryd. Han bodde där i 26 år till 1893 då han flyttade till Huskvarna. Han var den siste soldat som bodde på och tjänade för Frånsynen. Sedan Fäldt flyttat därifrån uthyrdes stugan till förre hemmansägaren Johannes Nilsson från Lekeryd, vilken bodde där till sin död 1902. Efter honom inflyttade nu Karl Johan Lind, vilken hade sin bostad där, tills han 1906 inflyttade i egen fastighet Bäckalyckan eller Hjärtorp nr 2. Under åren 1906 till 1909 är stugan uthyrd till arbetaren vid Huskvarna Vapenfabrik, Johan Alfred Mellin. Därefter är den bostad åt pensionären Johannes Abrahamsson och hans hustru, ända tills de flyttar fram till Bråneryds gård 1924. Stugan var nu ganska förfallen och knappast beboelig utan större reparation, och då brukningen av torpets åkerjord ställde sig besvärlig för gårdens folk på grund av dess läge i gårdens utkant ansågs dåvarande ägaren till Bråneryd, Aron Larsson att en försäljning av torpet vore den för honom lyckligaste lösningen. Järnarbetaren Knut Skoglund, vilken hyrde en annan lägenhet på gården, uppträdde såsom spekulant och köpte hela torpet 1924. Den gamla soldatstugan revs, och en ny tidsenlig bostad uppfördes i dess ställe. Även torpets gamla namn Frånsynen ansågs föråldrat, den nybildade fastigheten kallades Bäckadal.

—1767

Måns Kilgren f. 1687 20/3
h. Catharina Svensdotter f. 1707
d. 1764 15/4
s. Jonas f. 1725 1/9

1767—1787

Anders Jonsson Granbäck f. 1730
h. Kirstin Persdotter f. 1735
d. Catharina f. 1766 26/10
d. Christina f. 1763 1/6

1787—1803

Corporal Hans Lejon f. 1753 12/4
h. Catharina Larsdotter f. 1761
d. Sara Britta f. 1791
s. Lars Petter f. 1795
d. Stina Cajsa f. 1799

1803—1806

Stattorpäre Arvid Jonsson f.
1776 12/2
h. Cajsa Thorsdotter f. 1775 30/8
s. Johannes f. 1801
s. Peter f. 1804
s. Gustaf f. 1807 10/3
s. Carl f. 1811 10/11

1806—1820

Corporalen Nils Hultström f.
1767 11/6
h. Maria Nilsdotter f. 1763 19/10
s. Hans Hinric f. 1795 12/1
s. Carl Fredric f. 1798 17/9

1820—1839

Corporalen Sven Godthard f. 1780
h. Maja Stina Jonaedotter f. 1782
s. Johannes f. 1805 1/10
d. Anna Catharina f. 1809 16/9
d. Fredrica f. 1817 10/1
d. Eva Lena f. 1822 11/12
d. Lotta Christina f. 1826 3/5

1839—1859

Grenadier Henrik Rehn f. 1807
16/10 d. 1882 10/9
h. Maria Johansdotter f. 1811 d.
1891 16/2
s. Sven Johan f. 1840 22/9
s. Carl August f. 1842 23/1
s. Anders Johan f. 1844 10/3
s. Johannes f. 1846 21/10

d. Johanna f. 1849 6/7
d. Magdalena f. 1852 22/12 d.
1853 26/12

1859—1863

Nils Magnus Johansson f. 1826
22/5
h. Gustafa Jonsdotter Klar f.
1822 2/3
s. Anders Johan f. 1849 24/5
s. Frans Gustaf Oskar f. 1851 7/9
d. Josephina f. 1859 13/7

1863—1867

Anders Johan Jonasson f. 1821
24/6
h. Stina Catharina Klar f. 1819
4/10
s. Johan f. 1851 16/6

1867—1893

Grenadier Anders Gustaf Fäldt f.
1840 12/4
h. Anna Greta Olofsdotter f. 1839
29/12 d. 1885 31/7
d. Christina Mathilda f. 1868 2/6
d. Frida Sophia f. 1871 12/10
s. Gustaf Robert f. 1875 7/5
d. Amanda Henrietta f. 1878 22/8
d. Selma Olivia f. 1880 21/11 d.
1885 4/10

1893—1902

Johannes Nilsson f. 1835 5/9 d.
1902 31/7
h. Edla Kristina Svensdotter f.
1850 3/3 d. 1900 2/6
s. Johan Teodor Rundqvist f.
1876 5/4
s. Per Oskar f. 1878 29/10
s. Karl Emil f. 1881 7/12
d. Elvira Maria f. 1884 20/8

1902—1906

Karl Johan Lind f. 1865 4/3
h. Kristina Ottosdotter Malm f.
1862 8/9
s. Karl Gustaf Georg f. 1886 3/7
d. Elin Augusta Vilhelmina f.
1889 16/4
d. Elsa Anni Elisabet f. 13/7
d. Kalli Kristina Cecilia f. 1895
26/10

- s. Bengt Josef Elias f. 1898 15/5
- d. Beda Ester Margareta f. 1900
6/7
- s. Sven Johan Paulus f. 1903
25/1
- s. David Otto Bertil f. 1905 14/7

1906—1909

- Johan Alfred Mellin f. 1870 27/9
- d. Elin f. 20/4 1895
- s. Karl Henrik William f. 1897
17/4

- d. Rut Karin Ingeborg f. 1898
2/8
- d. Ragnhild Margareta Vilhelmi-
h. II. Emilia Josefina Johansson
f. 1875 26/10
na f. 1900 8/10
- d. Märta Olivia Elisabet f. 30/6
1904.
- s. Gustaf Alvar Emanuel f. 1906
15/8
- d. Valborg Elfrida f. 1908 12/7 d.
1908 18/10.

Ett barndomsminne

Här nedan berätt f. d. fabrikör Theodor Forsblad Jönköping några minnen från början av 1880-talet. Forsblad är född 1875. Han började arbeta som liten pojke vid Barnarps tändsticksfabrik och kom därefter till Stillefors trätoffelfabrik. Därefter blev han plogsmed vid Norrahammar. Åren 1893—1903 hade han anställning vid Jönköpings regemente. Till 1908 var han anställd vid spårvägen i Jönköping. Därpå innehade han egen metallfabrik i Dunkehallar, vilken han 1938 överlät till en son, Nu nju-ter han sedan några år sitt otium, och då går tankarna tillbaka till tidigare barnaår.

På dubbeltorpet Fintorp och Vedermödan under Stensholm hade Forsblad en faster Britta Stina Månsdotter f. 1832 gift med torparen Anders Johan Magnusson på Fintorp f. 1830, d. 1869. Den August som nämnes i minnena var deras andre son, August Johansson f. 1859. Han var gift med Sofia Andersdotter, Broholm, f. 1861, och bodde 1882 i ett rum på Åbo. Han fick sedermera anställning på Ebbes Bruk och byggde ett av de första egnahemmen där, Sofielund vid Ebbesvägen.

Här berättar Theodor Forsblad:

Sju år tror jag visst jag var. Jag hade då redan mist min far och tretton år senare även min mor. Jag har nu blivit en gammal man och minnen från barndomen rullar fram, det ena efter det andra.

Jag minns mycket väl en händelse i mitt liv, det var år 1884. Min mor var inlagd på lasarettet för ett bensår. Hemma var vi tre pojkar och 3 flickor med mor som den sjunde. Det var nog krångligt ibland för mor. Det fanns ej då som nu för tiden en massa med välgörehetsföreningar, utan den, som ej orkade längre, fick gå till fattigstugan. Fattighuset fanns det dock i min barndom, men livet inom dessa väggar är bäst att tala tyst om. Nu får dock ej en svensk man eller kvinna svälta ihjäl. Det nya släktet har det bättre nu än förr.

Hur det var, hade mor fått löfte om att sända en av pojkarna till en faster och farbror. Det är denna händelse, som tog gestalt i mitt liv och nedtecknas nu om vad jag minnes från de cirka två månader, som jag tillbringade hos dem. Det blev alltså jag, som blev avsänd till Finntorp. Varför mor vänt sig just till faster Britta, mins jag ej, men hon var ju syster till pojkens far, som dock redan gått ur tiden. Här började mina anteckningar så gott jag minnes, inget annat förekommer.

En son till faster Britta, han hette August, infann sig en dag i vårt hem. Han skulle taga med sig pojken på sitt oxspann till sitt hem, och där skulle Britta, August mor, avhämta mig fram på aftonen. Vid middagstiden bar det iväg, men varken August eller jag fick åka på lasset, jo, där det var rakväg lyfte han upp mig bitvis. Den som känner vägen från Jönköping till Stensholm förstår det bättre. Mina skor som ej var nya, bar jag i handen och gick barfota, vilket ej bekom mig något. Jag var hårdad i fotsulorna också slet jag ej skorna, det förstod jag, så liten jag var, det var ju också full sommar. Ett litet knyte hade jag. Däri hade väl jag min enda skjorta. Hade mor varit hemma, hade det väl blivit något mer. Ett par hemmabyxor med vidsittande liv och en särk, antagligen min systers, och mina förut omtalade skor hade jag med mig. Därtill en alldeles ny mössa, inköpt hos Byström & Olsson. Pris 1: 25, för se det var laderskärm, jag återkommer till den längre fram.

Vid 3—4-tiden var vi framme i Augusts hem. Jag var hungrig och trött men ej framme, skulle stanna här tills min faster anlände någon gång. Klockan blev 5 eller 6, hungrig, trött och blyg inväntade jag min faster. Hurdan skulle denna människa vara? Jag förstod ej varken det ena eller det andra. Äntligen sade Augusts hustru: "Nu kommer faster, hon är i Plåtängen, gör Dig nu i ordning". Nu såg jag henne, nu kliver hon över stämmet, uppför backen in i dörren, och där stod min riktiga faster, min fars syster. Senare har jag räknat ut, att hon var i 45 å 50-årsåldern. Hon var mor till fem pojkar och två flickor, ena flickan i ett andra gifte. Hon var omgift med sin dräng. Han hette Anders Larsson och var nog 10 å 12 år yngre än Britta, men han var snäll men kanske oförståndig också mot barn, vilket jag fick erfara många gånger under min vistelse hos honom. När faster var kommen, hade jag krupit in i en skrubben, jag var blyg och rädd, jag visste ej varthän hon skulle laga iväg med mig. Så sade hon: "Är pojken kommen?" Det var första frågan. "Ja", sa' Augusts fru och drog fram mig ur skrubben. "Sicken liten stackare", sa' hon, "du har väl något med dig." "Ja", sa' jag, "mina skor i ett knyte." Hur gumman var klädd hör ej hit, men sista modet var det inte, jag tror vi gick i bästa stass både hon och jag. "Nu går vi", sa' hon och tog mig i handen och nu befann vi oss snart i Plåtängen. Men nu fick hon se, att jag var barfota, nej det gick ej, det var fullt med ormar i Plåtängen. På med skorna kvickt, här var ormar i mängd, något som jag väl fick se under månadernas gång och naturligtvis var det bara huggormar, vare sig det var snokar eller ej. En snok slog vi ihjäl redan första kvällen. Nu var vi på väg till Finntorp, klev över en gärdesgård, var framme vid dörren. Hon tog upp en nyckel under bron, satte

i dörren och låste upp, och hon och jag klev in. Jag var i Finntorp. Spänningen började att giva med sig. Jag satte mig på en soffa mellan dörren och fönstret. Hon gick ut i köket och kom in med ett stycke bröd och en fläsksvål. Det var ett krulligt skinn, som var för mig omöjligt att förtära, jag misslyckades. Hur väl minns jag ej denna händelse. Tordes ej säga något till faster. Vad var att göra, jo, det fanns en springa mellan soffan och väggen, där stoppade jag in skinnet och hörde att det föll ända ner på golvet. Nu var jag lugn igen, men nu kom faster in igen och såg, att jag ätit upp och gick ut efter ett stycke till och sade: "Det var rysligt vad du var hungrig pojke". Så fort hon vände ryggen till, försvann denna fläsksvål samma väg som den andra, allt gick bra, men såg mig något som varar beständigt. Jag hade inte räknat med, att det fanns en katta i huset med fyra ungar. Omsider kom då Mari hem från Herrgården och gick med mig ut och såg till korna m. m. Viktor såg jag ej den dagen, han kom senare och gick tidigare, jag låg ju bredvid honom annars i en säng i köket. Mari var snäll men Frida tyckte jag ej om, jag fick en riktig örfil av henne för att jag drog klockan en gång. Det jobbet fick ingen annan röra vid. Hon var starkare än jag, vi slogs riktigt det var en söndag just. Britta gick emellan, och jag drog ej klockan flera gånger. Men nu får jag återgå till soffan. Det var fram på dagen, vi satt och talades vid, faster och jag. Då kom kattan in och gick under soffan, hon kände ej igen mig. Hon höll på med något under soffan, fram och tillbaka. Så sa' faster: "Vad är det med kattan?" Därmed tog hon kvasten och drog med ett svep under soffan, och ut kommer kattan och två fläsksvålar. Britta storbligade och begrep, och jag ville helst sjunka genom golvet. Hon förstod nu varför jag kunnat äta upp så fort. Därmed tog hon fläsksvålarna med sig ut i köket, jag såg dem aldrig mera. Jag tror att farbror Anders åt upp dem sedan och Britta talade aldrig om dem mera.

Middag åt vi aldrig vad jag minns, såväl Viktor som Mari var ju på Herrgården, men på kvällen vankades det svart mjölgröt och sirapsvatten, en sillbit och bröd, aldrig en mjölkdropp på hela tiden jag var där. Korna var alla sinta, annars var där fem kor, 8—10 höns fanns men jag fick ej ett enda ägg någon gång. Hönsen var som vilda, och jag kanske jagade dem ibland. Hon bar äggen till bruket, för hon fick väl ha kaffe m. m. Först vid högre ålder förstod jag, varför mjölk aldrig vankades korna var sinta och mjölkade icke.

På andra dagen sade Anders till mig: "I morgon ska du följa med och 'bösta klump'", och mycket riktigt, det var klumpar på potatisakern i en lerig backe. Jag fick en klubba för en stark karl och

ej en för en sjuåring. O vad jag "böstade" och slog och grät! Jag gick där hela dagen och till slut orkade jag ej mera. Jag kunde ej lyfta klubban till slut, och först vid 8—9-tiden kom Anders och hämtade mig. Så vankades det gröt och sirapsvatten, ja, jag formligen svält. Likväl tror jag ej att det var snålhet med denna kosten, nej det var mera oförstånd. Torparna hade det så överallt i landet. Möjligen såg Anders, hur nere jag var, jag fick ej lyfta klubban mera. Men det blev ett nytt äventyr, jag kallar det så.

Anders tog sig på att köra ned ett rivet hus till Huskvarna från ett ställe, som hette Baggarp. Det var den varmaste tiden på sommaren, och för att komma ifrån värmen åkte vi från Finntorp kl. 3 på morgnarna, och jag skulle följa med för att öppna grindarna (leen). Det var ett tjugotal le, för vartenda le fick jag springa före åket, stanna tills åket kommit förbi och så springa på nytt till nästa. Det var en oerhörd ansträngning för mig, hungrig och trött och svet-tig som jag var. Jag somnade på fläcken när Anders lästade. Den som ej varit ute för något själv, förstår ej vad pojken slet ont. Far-bror förstod säkert inte, att det ej gick an att hushålla så med ett barn. Det fanns ej några skolläkare eller barnavårdsmän den tiden, annat är det nu i vår tid. Nå, vi var hemma i Finntorp vid 4-tiden, också kom den evinnerliga gröten och sirapen till att sluta dagen med. Det var 6—7 lass, innan stugan var på sin plats igen. Detta är en liten vink om hur det var att leva för en 75 år tillbaka.

Jag brukade gå och se till oxarna i betet ibland, för att se om de var, där de brukade vara och ej brutit sig in på andras marker. Som förut nämnts hade jag en ny mössa à 1: 25. En söndag hörde jag ett kolossalt kråkväsen, en unge hade ramlat ur boet. Jag hade ej vett att låta dem vara, tog ungen och tänk vilken väsen. De rev mös-san av mig och var jag sett en kråka sedan, kommer jag ihåg detta. Jag hade ej vett att släppa ungen, utan sprang och grät. Kråkorna efter mig tills jag mötte Anders nere vid ladugården, han schasade bort dem. Min mössa à 1: 25 var förstörd, och det vackra märket och remmen hittade jag aldrig. Den återstående tiden gick jag bar-huvad, vågade ej tala om det för faster eller Anders, men de förstod det aldrig eller talade om det.

Kan ej förstå hur folk redade sig, Viktor hade väl tänker jag 1: 25 eller 1: 50 för 10—12 timmar Mari 0: 75—1: —. Jag bara tror det.

Så var det potaterna som behövde rensas. Jag fick arbeta för fullt. Faster hjälpte mig ibland, så gräskörden var nere till halsen ibland. På maden var det värsta nära att bära starren i land, tung och blöt. En söndag fick jag följa med Anders till kyrkan, inte såg jag prästen, för Anders satte sig så att han ej syntes. Anders var "Leare" men för mig blev det minne för livet. Jag bara tittade. Där vi satt, var Helvetet målat med ormar och skorpioner och alla sorters otäcka

djur, å Skam själv å Skams mormor, å fullt av människor, som krälade i elden. Den natten sov jag ej mycket.

Att svedja vidjor var även ett hårt jobb för mig, o vad jag slet ont. En dag sände faster mig upp till en gubbe, som bodde i skogen, Den gubben gick till staden en gång var vecka och köpte skorpor, som torparna köpte av honom. För 25 öre fick vi 24 skorpor. Han levde i den tiden då Sverige bytte vikter och mått. De gamla var vana vid Riksdaler, Skilling, Alnar, Skålpund, Battingar m. m. Han var van vid det gamla och ändrade sig ej. Dessa ändringar vidtogs just 1883. Jag minns ej alls vägen till honom. Då fick jag en skorpa, det enda vetebrödet på hela tiden i Fintorp.

Det roligaste var när Viktor och jag metade kräftor. En dag fångade jag ett par tjog och gick upp till en gård, Göransberg, fick 25 öre för allihop. Så var det i den gamla goda tiden. 25-öringen fick jag behålla, den första slant jag tjänat i mitt 7-åriga liv. En lördagsafton fick jag följa med Anders upp till ett torp som hette Fällan. Det var en mycket viktig förrättning. Torparna runt omkring skulle dela en kutting Västmans snus, det var roligt. Innan delningen började, snusade alla i kuttingen, och det gjorde de med kläm. Gubbarna slickade sig om munnen och sken som solen i Karlstad. Lånade ett mått av Fälle-mor, denna gång var det Anders, som skulle hava den tomma kuttingen.

En dag under smultrontiden plockade jag smultron och trädde på strå, ämnade till en pojke, men kom ej längre än till Plåtängen, där jag ramlade omkull och krossade bären. Augusts pojk blev utan den gången. En dag vi låg i potatislandet, hörde vi ett förfärligt väsen hemma, jag sprang hem. Höken hade passat på själva tuppen men fick ej honom med sig, han var ihjälriven, faster var ledsen. Där låg en backstuga strax hitom Finntorp. En dag kommer moran full av fasa, ropade "en orm under sängen"! Vi tog med förenade krafter död på honom. Det var en snok, fast damerna ville ha den till en huggorm. En dag upptäckte jag en brädlapp spikad på ladugårds-tröskelen, den brädlappen intresserade mig mycket, jag bände av brädlappen, där befanns ett hål och i detta hål låg en förtorkad orm. Vidskepelse, Ni förstår själva. Jag hade ej bättre vett än jag talade om det för faster Britta, men då fick jag stryk för första gången av Britta med löfte om absolut tystnad.

En söndag var jag, förmodar jag, inbjuden till en gård, Broholm. Moran där vet jag var kusin till min mor, och även en mora i Knuts-torp. Där var bland andra en flicka på Broholm som jag lekte med och vi hade en stor gunga minns jag. Det kanske 7-åringens första förälskelse vet ej var hon blev av, minns ej namnet ens, kanske det var Ester?

Nu vill jag, innan jag slutar, påminna att allt detta jag nedskrivet rörde sig om en tre månader av mitt liv år 1883.

Jag har varit flera gånger i Hakarps kyrka men vet ej var Britta och Anders vilar, visste jag det, skulle jag gärna böja mina knän vid griften, till tack för vad de var för mig.

Den vise Salomo säger att "allt är Fåfängligheters Fåfänglighet".

Ett minne till innan jag slutar. Som förut nämndes, delade Viktor och jag sång i köket. Där var en soffa, eller trappstege, vilket som helst, upp till vinden (skullen). Inga bakväggar, bara steg. Om trappan kunde tala, talade hon om ett intermezzo. En natt väckte Viktor mig vid att han var våt. Sömnig som jag var, förstod jag han riktade sina misstankar på mig, men se det gick inte, fast man vet ej av något då man sover, vem som var skyldig av oss. På ett av trappans smala steg, med balans åt sängen, hade faster Britta på kvällen satt ut en karott vatten. Varför vet jag ej, antagligen hade katten, som bodde där, stött till skålen för den låg i sängen med botten upp. Saken var klar. Fram på dagen körde mig Britta till att dränka kattungar, det har jag aldrig gjort om.

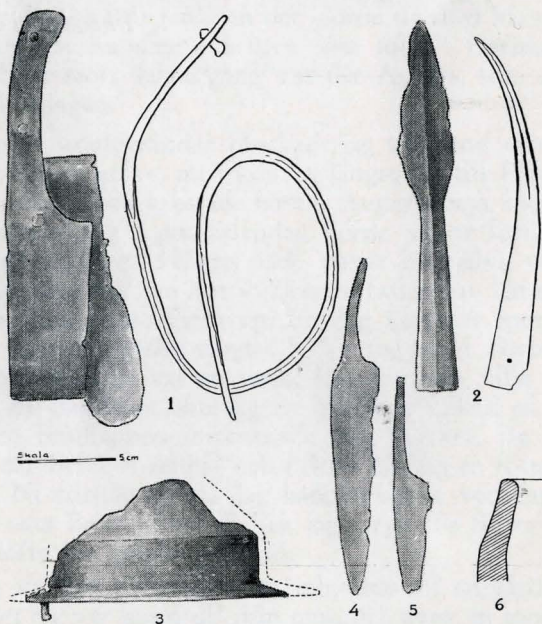
Theodor Forsblad.

Ett märkligt fornsfynd

Åtskilliga fynd från stenåldern i form av diabas- och flintföremål har gjorts i socknen, vilka visar att bebyggelse fanns för flera tusen år sedan. Man räknar med att stenåldern sträckte sig fram till omkring 1500 f. Kr. Omkring 500 år f. Kr. blev bronsen känd av våra fäder och räknas omfatta tusen år. Något fynd från bronsåldern har veterligen ej gjorts i socknen.

Så kommer järnåldern. De första järnföremålen kom liksom bronsen söderifrån, men snart lärde sig svenskarna att tillvarataga det järn, som fanns och ännu finns i riklig mängd i våra skogstrakters sjöar och myrar, myrmalmen, rostfärgade klumpar, som avlagrats. Ända fram till 1200-talet e. Kr. var detta den enda malm, som bearbetades i landet.

Vid Lundaberget finns österut ett gravfält från järnåldern med numera ett 30-tal gravhögar. Det enda fynd, som gjorts i dess närhet,

1. eneggat svärd, 2 lansettformad spjutspets, 3 sköldbuckla,
4, 5 knivar, 6 skärva av gravurna.

/ Kliche Länsmuseet.

är en ornerad silverkula, som troligen tillhört ett kvinnligt hängsmycke.

Märkligare är ett fynd som gjordes vid ett odlingsarbete på Dalskog år 1890. Dalskog hette sedan gamla tider, Raten, som betyder risäng — skräp, avfall, ruttna träd och kvistar. Från början var det tre hemmansdelar: Södregården, Hulugården, Backe- eller Uppegården. Gårdarna sammanfördes till en på 1800-talet. Namnet Raten förekommer ännu på 1870—80-talet

Vid odlingsarbetet fann man en järnåldersgrav, som var markerad med ett röse. Graven innehöll ett eneggat svärd, som var hopböjt. (Se bilden!) Vidare fann man en spjutspets och en sköldbuckla samt två järknivar och några skärvor av ett stort lerkärl. Under denna tid var det vanligt att den döde brändes och askan lades i en lernurna, som jämte vapen inlades i gravhögen. Fyndet har undersökts och beskrivits av antikvarie Dagmar Selling. Hon påvisar bl. a. att sköldbucklan är alltför fragmentarisk för att kunna med säkerhet typbestämmas. Någon bestämd datering tillåter ej svärd och spjutspetsar. Genom jämförelse med liknande fynd som gjorts, bl. a. i Bringetofta, kan man med tämligen stor säkerhet antaga att fyndet härrör sig från det första århundradet eller början av 200-talet e. Kr. Den gamla gården Raten skulle sålunda kunna tänkas ha funnits på Kristi tid. I varje fall finns ingen gård inom socknen som hittills har kunnat uppvisa äldre anor.

Fyndet finns bevarat i Statens historiska museum.

L. S.

K Ä L L O R :

Landsarkivet i Vadstena

Lindstam: Huskvarna krönika 1925

Lindén: Huskvarna skola 1822—1916

Hakarps sockenstämmoprotokoll

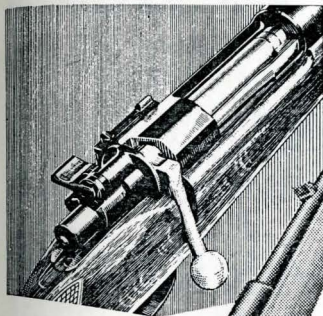
Hakarps skolrådsprotokoll

Selling: Småländska vapenfynd från romersk järnålder, 1952

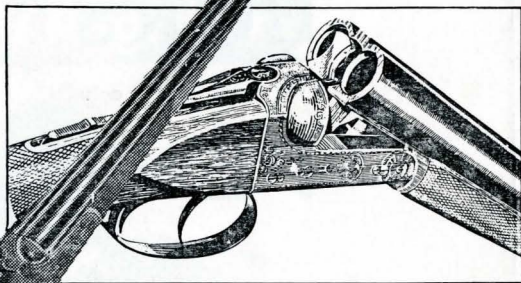
Muntliga uppgifter av gamla Hakarpsbor

Hakarps husförhørs- och församlings böcker

REPETER- STUDSARE

Mekanismen är senaste konstruktion av mausersystem med nedböjt slutstycks-handtag. Pistol-kolv med smal framstock, fast sikte för 100 meter och halvsfäriskt silverknoppkorn med stort kornskydd. Lämpliga kalibrar för älgjakt: 7,62, 8 och 9,3 mm.

HAMMERLESS

Modell 350 har djuphårdade läsklackar, vilket ger denna funktionsviktiga detalj en oöverträffad hållbarhet. Smäcker, rak engelsk kolv med smal hals eller kolv med pistolgrepp. Lådans botten har mjukt avrundade kanter och spången är skålad. Kaliber 12; patronläge för 70 mm hylsor. Höger pipa är svagt, vänster pipa starkt trångborrad.

Husqvarna

precisionsvapen

HUSQVARNA

KVALITETSMÄRKET

för

BORSTAR

och

PENSLAR

Aktiebolaget Husqvarna Borstfabrik

H u s k v a r n a

Tel. 326 00

Gå ej över ån efter vatten!

Vi har praktiska, trevliga hushålls-
artiklar i nya standardserier.

EBE-VERKEN Aktiebolag

HUSKVARNA

TEL 32550

Kontor i HUSKVARNA

FULLSTÄNDIG BANKRÖRELSE

Telefoner: Linjeväljare:

- 30012 Kamrer och kontorsföreståndare
- 30049 Kassa, check-, kapital- & sparkasseräkn.
- 30390 Växelinlösen
- 33260 Lån, Utl. uppdrag och Resetjänst.

*Du kan alltid
tryggt anlita Sparbanken —
Hembygdens bank*

Jönköpings Stads och Läns
Sparbank

Avdelningskontor i Huskvarna, Kungsgatan 35. Tel. 301 81

Lyxkaffe — Javablandning

i detaljhandeln och i parti

KOLONIALBOLAGET

Tel. 303 53 — 306 43

När det gäller textilier
gynna
THOMBRITS
PETTERSBERG. Telefon 313 29

Gå ej

över ån efter vatten!

Begär alltid

CARLFORS

Bronsfärger!

**JÖNKÖPINGS LÄNS
SLAKTERIFÖRENING**

Affären Petersberg

REKOMMENDERAS

Tel. 30566

Över 30000 hundar

äro nu försäkrade i SKFB, vars fullständiga försäkring skyddar mot alla förluster på grund av olycksfall och sjukdom. Full ersättning utgår även för hundar, som stulits eller kommit bort på annat sätt.

Skandinaviska Kreatursförsäkringsbolaget

— främst även i fråga om hundar —

*Alla upplysningar genom WIDAR DAHLSTEDT, Widala
Telefon 30880.*

DRÖJ INTE — FÖRSÄKRA KREATUREN I TID

KONSUM

är den bästa
priskontrollen

BLIV MEDLEM I

Konsum Union

SÄLLSKAPS- RESOR

ROSENQVISTS
OMNIBUSTRAFIK

REKOMMENDERAS

Huskvarna.

Tel. 301 86

Gäller det ...

*Idrott
Fiske
Skinnkläder
Sport-
konfektion.*

Vänd Eder till

Huskvarna

Sport-

magasin

Tel. 308 67

Reservoarpennor

IDEALISK PRESENT FÖR HÖGTIDSDAGAR

RYDHEIMS BOKHANDEL

H U S K V A R N A

Telefoner: 300 44 och 302 44

BROHOLMS MEJERI

Alla slag av mjölkprodukter

Välsorterad speceriaffär

Tel 306 30

Jönköpings Mejeriförening u. p. a.

JÖNKÖPINGS LÄNS BRANDFÖRSÄKRINGSBOLAG

*Brand-, ansvars-, vattenlednings-
skadeförsäkringar m. m.*

Ombud i Hakarp:
Nämndeman GUNNAR HAKEMAN, Hakarps säteri.
Tel. 301 35.

Allt som bör finnas i en kiosk

finns i

EGNAHEMSKIOSKEN

Tel. 319 19

Britta Jönsson

Tel. 319 19

Välkomna till

Stenborgs Konditori

STENSHOLM

Förstklassig barservering på bruks-
hotellet.

Servering av kaffe med gott bröd.
Riklig sortering av konditorivaror.
Öppet vard. kl. 9-21, sönd. 2-17.
Samkväm för sällskap.

Tel. 313 92

Innehavare: *Gunnar Johansson.*

Bliv medlem i

Hakarps Hembygdsgård!

Marieholms Handelsträdgård

Stig Johansson

Tel. 309 04

REKOMMENDERAS

HJÄLP DIG SJÄLV!

Bliv medlem i

Hakarps Erkända Sjukassa!

Sigrids Livsmedel

PETERSBERG

Sigrid Dahlqvist

Tel. 301 51

REKOMMENDERAS

PETERSBERGSKIOSKEN

tobak, tidningar,

frukt choklad,

konfekt, läskedrycker.

Tel. 303 41

BLOMBERGS

*Hattar för damer,
herrar och barn*

Välkomna till Krantz!

Tel. 302 99 - Tegnergatan 7

H U S K V A R N A

Henningsons Byggnadsfirma

H U S K V A R N A

Byggnadsavd.:

Industribyggnader, Bostadshus och Villor, Ombyggnads- och Reparationsarbeten av alla slag.

Kontoret, Långg. 31, Tel. ... 32650

Byggm. I. Henningsons bostad ankn. 32651

Verkm. Ch. Ottosson 31455

Verkm. A Nilsson 31453

Verkm. B. Larsson 31983

Arkitektkontoret:

Byggnadsritningar, Arbetsbeskrivningar, Handlingar till myndigheter
Kontrollantskap, Avvägningar
Ljuskopiering.

Ritkontoret, Gillesgatan 11,

Telefon 32652.

Föreståndare K. E. Lindell,
bost. Norra Parkgat. 60. Tel. 31454

Holmers *Herrekipering*

Tel. 309 90

Erik Dahlbergsgatan 10
H U S K V A R N A

Björténs
Livsmedel

Egnahemsvägen 10
Tel. 300 60

Eriksbergs
BLOMSTER-
ODLINGAR

Tel. 303 88

ALLT i

SPECIER, FRUKT, KONFEKTYRER
JÄRN- och FODERVAROR.

ERIC SANDQVIST

SPECERI- och LANT AFFÄR

Tel. 305 81

GYNNA ORTENS KÖPMANNABUTIK!

INGRID NILSONS KAPPAFFÄR

rekommenderas

FÖRSTKLASSIG KONFEKTION

Rosenborgsgatan 32. Tel. 301 45.

ELFIRMAN

JOHANSSON & CARLSSON

Elektriska installationer, motorer, elektriska apparater
och glödlampor

TRANSFORMATORSTATIONEN

Johansson tel. 302 77 och Carlsson 323 43

Vid behov av

charkuteri- och mejeriprodukter

vänd Eder till

Jutaholms Charkuteri- och Mjölkkaffär

Innehavare: Gustaf Gustafsson

JUTAHOLM. Tel. 308 34.

VID BEHOV AV

färger, tapeter, sjukvårds- och tekniska artiklar

anlita fackmannen

Södra Färghandeln

Tormenäsgatan 3

HUSKVARNA

Telefon 305 87

HUSKVARNA 1954
M. RYDHEIMS TRYCKERI